

Uusi jalostuksen tavoiteohjelma 2026-2030

Bolognese

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa [08.03.2025]

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa [12.03.2025]

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt [17.09.2025]

Kuva: ENCI, Bolognese

Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA.....	7
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	9
4. RODUN NYKYTILANNE	10
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	10
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	12
4.1.2 Jalostuspohja.....	14
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	19
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	20
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	21
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	21
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	21
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus.....	21
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	21
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	22
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	23
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	25
4.3. Terveys ja lisääntyminen	25
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	25
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	26
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	35
4.3.4 Lisääntyminen	35
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	38
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	38
4.4. Ulkomuoto	39
4.4.1 Rotumääritelmä	39
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	41
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	42
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista.....	42
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	44
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	45
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	46

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	46
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	46
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	48
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	52
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	53
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	55
7. LÄHTEET	57

1. YHTEENVETO

Jalostuksen tavoiteohjelman yhteenveto on rodun jalostuksen ”punainen lanka”. Se sisältää rodun tärkeimmät jalostustavoitteet sekä keinot niiden saavuttamiseksi.

Rodun käyttötarkoitus

Bolognese on seurakoira, joka on kehitetty tarjoamaan läheisyyttä ja seuraa omistajalleen. Rotu on luonteeltaan tasapainoinen, kekseliäs ja isäntäväkeensä kiintyväinen, minkä vuoksi se soveltuu hyvin perhe-elämään. (Kennelliitto, 2024.) Pienikokoinen ja helposti mukana kuljetettava bolognese on erinomainen kumppani myös kaupunkiympäristössä. Bolognese nauttii omistajansa huomiosta ja osallistuu aktiivisesti perheen arkeen.

Jalostuksen haasteet

Bolognesen jalostuksessa suurimmat haasteet liittyvät jalostuspohjan kapeuteen ja geneettisen monimuotoisuuden säilyttämiseen. Yksittäisten urosten liiallinen jalostuskäyttö ja kotikoiriksi jäävien yksilöiden suuri määrä kaventavat rodun perinnöllistä vaihtelua. Lisäksi patellaluksaatio, PRA ja muut silmäsairaudet ovat rodussa yleisimpiä terveysongelmia, joiden esiintyvyyttä tulee seurata ja hallita tehokkaasti (Kennelliitto, 2024).

Luonneominaisuuksien osalta bolognesessa esiintyy vaihtelevaa pidättyväisyyttä, ja rodun tasapainoisen seurakoiraluonteen varmistamiseksi luonnetta tulee painottaa jalostusvalinnoissa. Näyttelymenestyksen merkitys ohjaa jalostusvalintoja osittain terveyden ja rakenteen kustannuksella, ja lisäksi rodussa on havaittu muutoksia pään muodossa, mikä voi pitkällä aikavälillä vaikuttaa hengitysteiden ja hermoston terveyteen.

Jalostuksellisten haasteiden hallinta edellyttää tasaisempaa jalostusyksilöiden käyttöä, terveystutkimusten lisäämistä sekä kansainvälisen yhteistyön hyödyntämistä uusien linjojen löytämiseksi.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Pyritään keräämään lisää tietoa bolognesen käyttäytymistä ja luonteesta. Pidetään käyttäytymistä ja luonnetta esillä ja korostetaan sen merkitystä jalostusvalinnoissa terveyden ohella.	Pidetään luonnetta ja käyttäytymistä koskevia luentoja sekä toteutetaan kyselyjä. Kannustetaan osallistumaan luonnetta ja käyttäytymistä arvioiviin testeihin sekä lisätään nettisivujen jalostusosioon erillinen kohta luonteesta ja käyttäytymisestä.

Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Vähennetään perinnöllisiä sairauksia rodussa ja pidetään niiden määrä kurissa, kuten patellaluksaatio, PRA ja muut silmäsairaudet.	Jalostussuositukset, PEVISA, geenitestit, tiedottaminen.

Terveystutkittujen koirien määrän lisääminen sekä varmistaminen, että kaikille jalostukseen käytettäville koirille on tehty viralliset terveystutkimukset, jotka ovat astutushetkellä voimassa (silmit ja polvet.) Selvitetään rodussa esiintyvän maksashuntin yleisyys ja kehitetään keinoja sen hallintaan.	Tuetaan mahdollisuuksien mukaan terveystutkimuksia ja geenitestausta. Kyselyt ja tiedottaminen.
---	---

Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Ylläpidetään rodun lisääntymisominaisuuksia	Kannustetaan valitsemaan jalostukseen yksilöitä, joilla ei ole lisääntymiseen liittyviä ongelmia ja seurataan syntyvyyttä.

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Lisätään kasvattajien, ulkomuototuomareiden ja koiranomistajien tietoutta bolognesen oikeasta ulkomuodosta ja rakenteesta.	Tiedottaminen, ulkomuototuomareiden kouluttaminen sekä tuomarikoulutusaineiston tarkistaminen tältä osin.

Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Yksilöiden sopivuus rodun alkuperäiseen käyttöön, eli seurakoiraksi.	Painotetaan luonteen ja käyttäytymisen merkitystä jalostusvalinnoissa muun terveyden rinnalla. Kannustetaan osallistumaan luonnetta ja käyttäytymistä arvioiviin virallisiin testeihin ja kokeisiin.

Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Erisukuisten tuontikoirien lisääminen	Kannustetaan kasvattajia kansainväliseen yhteistyöhön, sekä kotimaisten kasvattajien tuominen yhteen, esim. kasvattajapäivät.

Pyritään pitämään bolognesen jalostuspohja geneettisesti mahdollisimman laajana ja sukusiitos maltillisena. Pyritään lisäämään eri urosten jalostuskäyttöä ja toisaalta hillitsemään yksittäisten urosten liiallista käyttöä.	Jalostussuositus, tiedottaminen. jalostustarkastukset. Jalostusuroslistan ylläpito ja uusien uroksien aktiivinen etsintä. Ns. kotikoirien löytäminen jalostukseen.
---	--

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Tällä hetkellä bologneselle ei ole laadittu rotukohtaista perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaa (PEVISA). Rotujärjestön vuosikokouksessa keväällä 2025 päätettiin, että rodulle tullaan hakemaan PEVISA-ohjelmaa, jonka on tarkoitus astua voimaan vuoden 2027 alusta alkaen, tai jo vuonna vuoden 2026 alusta alkaen, jos se on mahdollista. PEVISA-ohjelman sisältö tullaan hyväksymään erillisessä yleiskokouksessa.

Bolognese-rotua koskevat Suomen Kennelliiton (SKL) yleiset rekisteröintiehdot (Kennelliito, 2024), jotka määrittävät rekisteröintikelpoisuuden perusteet ja mahdolliset rajoitukset:

- Mikäli pentueen vanhemmilla, tai edes toisella vanhemmista, on tietyissä Kennelliiton virallisissa terveystutkimuksissa asteikon huonoin tulos, asetetaan pennut pysyvään jalostuskieltoon. Nämä tutkimukset ovat lonkka- ja kyynärnivelkuvaus, polvilumpiotutkimus, spondyloosikuvaus, kyynärnivelen inkongruenssikuvaus sekä olkanivelen osteokondroosikuvaus.
- Liian läheistä sukua keskenään olevien vanhempien jälkeläiset asetetaan pysyvään jalostuskieltoon (isä/emä yhdistettynä jälkeläiseen tai täyssisarukset yhdistetty keskenään, tällöin pentujen sukusiitosasteen on aina vähintään 25 %).

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Yleiset suositukset

- Jalostukseen vain terveitä ja hyväluonteisia koiria.
- Koira ei saa olla arka, hermostunut tai aggressiivinen.
- Jalostukseen käytettävän yksilön ikä vähintään 20 kk (suositus ≥ 2 v).
- Ensimmäistä kertaa astutettavan nartun yläikäraja 6 vuotta.
- Urokselle enimmäisjälkeläismäärä 20 pentua ennen 4 vuoden ikää.
- Yksilön jälkeläismäärä max 10 % viimeisten 4 vuoden rekisteröinneistä.

Pakolliset terveystutkimukset ennen astutusta:

- Silmätarkastuslausunto → Ei perinnöllisiä silmäsairauksia.
 - Alle 8 vuotta, voimassa 12 kk
 - Yli 8 vuotta, voimassa elinikäisesti.
- Polvitarkastuslausunto:

- Alle 3 v → voimassa 2 vuotta.
- Yli 3 v → voimassa elinikäisesti.
- Prcd-PRA-geenitesti: Kantajaksi todettu koira paritettava vain geenitestillä terveeksi todetun kanssa. Vähintään toinen osapuoli yhdistelmästä oltava terveeksi merkattu. Geneettisesti terveiden vanhempien jälkeläiset merkitään terveiksi kaksi sukupolvea testatuista koirista.

Jalostuksesta poissuljettavat sairaudet:

PRA, perinnöllinen harmaakaihi (katarakta), linssiluksaatio, vakava distichiasis, PHPV/PHTVL 2–6, PPM (vakavat muutokset), endoteelinen dystrofia.

Huomioitava yhdistelmissä:

- Maksashuntti: Yhdistelmää, joka on tuottanut maksashunttipennun, ei saa uusia.
- Tuntematon PRA-muoto/kaihi: Jos lähisuvussa esiintyy, yhdistettävä vain terveeseen yksilöön.
- Distichiasis (lievä tai kohtalainen): Yhdistettävä ensisijaisesti terveeseen koiraan.
- Allergiat, iho- ja suolisto-ongelmat: Sairasta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.
- Polttoheikkous synnytyksessä: Ilman selvää syytä (esim. kuollut pentu) narttua ei tule käyttää uudelleen jalostukseen.

Muut suositukset:

- Jalostuskoiran minimipaino 3 kg (suositus $\geq 3,5$ kg).
- Liiallista sukusiitosta ja suosittujen urosten käyttöä vältettävä.
- Nuorta koiraa ei käytetä liikaa ennen kuin sen perinnöllinen terveys on selvillä (sairaudet ilmenevät usein vasta 3–6 v iässä).

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Italialainen pieni bolognese on puhdasverinen seurakoira. Rodun tunnettu historia on lyhyt, mutta myyttinen tausta pitkä ja kiehtova. Bolognesen ajatellaan olevan menneiden

vuosisatojen kääpiökoira, aateliston arvokas lemmikki. Rotumääritelmän mukaan sen varhaisimmat esi-isät olivat niitä Välimeren alueen pieniä koiria, joita Aristoteles kutsui nimellä canes melitensis. (Kennelliitto, 2024)

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Rodun kehityksessä on kaksi eri haaraa, Venäjän ja Italian haara. Rodun käyttötarkoitus on kuitenkin ollut molemmissa haaroissa samanlainen.

Italia

Vaikka myytit ja tarinat yltävät vuosisatojen taakse, on nykybolognesen tunnettu historia varsin lyhyt. Ensimmäiset seitsemän koiraa rekisteröitiin Italiassa vuonna 1929, mutta Italian koirarekisterin (Libro delle Origini) rotulistassa rotu mainitaan ensimmäisen kerran jo vuonna 1925 (kirja, joka kattaa vuodet 1924–1925). Tuolloin roturyhmä, joka parhaiten vastaa nykyistä roturyhmää yhdeksän, oli nimeltään Cane di Lusso, yllisyysskoirat.

Ensimmäinen rotumääritelmä julkaistiin vuonna 1929. Rotu oli vuosikymmeniä pienilukuinen ja lähti kasvuun vasta 1980-luvulla, jolloin Italian Kennelliiton, ENCI:n (Ente Nazionale della Cinofilia Italiana) ryhtyi tukemaan rodun elvyttämistä sallien myös muunrotuisten koirien käytön bolognesen jalostuksessa. Rekisteröinnit vakiintuivat 500 vuosirekisteröinnin tuntumaan.

Venäjä

Rodun toinen haara tulee Venäjältä. Kylmän sodan aikana Venäjällä (Neuvostoliitossa) oli pieniä valkoisia koiria, joiden roduksi oli määritetty bolonka franzuska, ranskalainen bolonka. 1980-luvulla, eli samoihin aikoihin, kun Italiassa herätettiin bolognesea henkiin, niitä tuotiin entiseen Itä-Saksaan. Saksojen yhdistyessä koirarekisterit yhdistettiin ja tässä yhteydessä koirista tehtiin bologneseja. Saksasta rotu levisi itään, erityisesti Tsekkiiin (Tsekkoslovakiaan). Koiria tuli Itä-Euroopan maihin myös suoraan Venäjältä (ainakin Tsekkiiin ja Unkariin).

Nykypäivä

2010-luvulla kotimaisen kasvatustyön pohjana on käytetty paljon tuontikoiria ja 1990- ja 2000-lukujen kotimaisessa jalostuksessa esiintyneiden koirien perimää on säilynyt vain yksittäisten koirien kautta. Esimerkiksi 1990-luvulla jalostukseen käytetystä 12 tuontikoirasta neljä on jo kokonaan kadonnut nykybolognesen sukutaulusta. Loput kahdeksan ovat säilyneet vain muutaman koiran kautta.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Bichon-ryhmään kuuluvat bolognesen lisäksi maltankoiria, bichon frisé, havannankoiria ja coton de tuléar. Näillä roduilla on yhteinen alkuperä, ja ne ovat kehittyneet samankaltaisista pienistä seurakoirista Välimeren alueella.

Eri linjat

Bolognesella on ollut kaksi pääasiallista kehityslinjaa: italialainen ja venäläinen linja. Nämä kehityslinjat ovat kuitenkin yhdistyneet nykyiseen bolognese-populaatioon, eikä niiden välillä ole enää merkittäviä eroja. Rotu on säilyttänyt alkuperäisen käyttötarkoituksensa seurakoirana.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäinen bolognese tuotiin Suomeen vuonna 1989. Rodun alkuvuodet Suomessa olivat maltillisia, ja ensimmäisten kymmenen vuoden aikana maahan saapui yhteensä 18 bolognesea (8 urosta ja 10 narttua). Näistä 13 koiraa käytettiin jalostukseen. Ensimmäinen Suomessa syntynyt pentue rekisteröitiin vuonna 1991. (Koiranet, 2025)

Ensimmäiset tuonnit saapuivat Tanskasta Jabir's-kennelistä (1989 ja 1990, 5 koiraa). Seuraavina vuosina koiria tuotiin myös Belgiasta, Hollannista, Iso-Britanniasta, Italiasta, Norjasta ja Puolasta. Rodun alkuaikoina tuontikoirat olivat keskenään läheistä sukua, mikä johti korkeisiin sukusiitosprosentteihin. Italiasta vuosina 1996 ja 1999 tuodut koirat olivat ensimmäiset, jotka toivat selkeästi uutta verta Suomen kantaan. (Koiranet, 2025)

Rodun kasvatus vakiintui Suomessa 2000-luvulle siirryttäessä. Sukusiitosprosentit laskivat, ja jalostukseen alettiin käyttää monipuolisemmin sekä kotimaassa syntyneitä että uusia tuontikoiria. Vuosina 2000–2009 Suomeen tuotiin 37 bolognesea (15 urosta ja 22 narttua), joista jalostukseen käytettiin 16 yksilöä. (Koiranet, 2025)

2010-luvulla rotu alkoi kiinnostaa aiempaa laajempaa joukkoa, ja kasvattajien määrä kasvoi. Tuontikoirien osuus nousi merkittävästi, ja vuosina 2010–2019 Suomeen tuotiin 77 bolognesea (37 urosta ja 40 narttua), joista yli puolia (52 koiraa) käytettiin jalostukseen. (Koiranet, 2025)

2020-luvulle siirryttäessä kasvattajien määrä oli laskussa, mutta tuontikoirien osuus pysyi merkittävänä. Vuosina 2020–2024 Suomeen tuotiin 31 bolognesea, joista 15 yksilöä oli käytetty jalostukseen vuoden 2024 loppuun mennessä. Koronavuotta lukuun ottamatta tuontimäärät ovat vakiintuneet noin kahdeksaan koiraan vuodessa. (Koiranet, 2025)

Rodun kehitys Suomessa on ollut tasainen, ja rekisteröintimäärät ovat 2010-luvulta lähtien pysyneet melko vakiintuneella tasolla. Suomeen on tuotu bologneseja muun muassa Ruotsista, Alankomaista, Italiasta, Unkarista, Slovakiasta, Tšokeista ja Tanskasta. (Koiranet, 2025)

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Bolognesen rotujärjestö on Suomen Kääpiökoirat ry (SKKY, vuoteen 2016 Suomen Kääpiökoirayhdistys ry). Ensimmäisen kahdenkymmenen vuoden ajan rodulla ei ollut Suomessa omaa rotuyhdistystä (nyk. rotukerho). Epävirallinen Suomen Bolognese Club toimi kuitenkin joitain vuosia 1990-luvun alkupuolella. Se julkaisi muutamia pienilukuiselle

jäsenistölleen postitettuja jäsenkirjeitä, ensimmäisen vuonna 1993.

Bolognese-alajaosto perustettiin SKKY:n alaisuuteen 20.9.2009. Varsinainen toiminta käynnistyi vuonna 2010. Vuonna 2014 SKKY kehotti viimeisiä alajaostojaan perustamaan omat rotuyhdistyksensä. Bolognese ry perustettiin 29.3.2015 jatkamaan samana päivänä lakkautetun Bolognese-alajaoston toimintaa.

Bolognese ry kuuluu jäsenenä Suomen Kääpiökoirat ry:een, Helsingin Seudun kennelpiiriin ja Suomen Kennelliittoon.

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Taulukko 1. Bolognese ry:n jäsenmäärän kehitys 2014–2024

Vuosi	Jäsenmäärä
2015	31
2016	69
2017	50
2018	82
2019	88
2020	71
2021	43
2022	50
2023	53
2024	58

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Bolognese ry:llä ei ole erillistä jalostustoimikuntaa, vaan yhdistyksen hallitus vastaa jalostuksesta ylläpitämällä kasvattajalistaa sekä pentuvälitystä ja -neuvontaa. Kasvattajalistan säännöt, jotka pitävät sisällään rodun jalostussuosituksia, hyväksyy vuosikokous.

JTO:n laatimisesta ja päivittämisestä vastaavat hallitus.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden

geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole.

Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista. Samoin Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista, tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekoolla. Jos rodun pentuekoko on vaikkapa 5, jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista. Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4–6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (Mäki, 2025, Kennelliitto. Lainattu teksti kursivoitu.)

Bolognese kuuluu suurilukuisiin rotuihin, eli niihin, joita on rekisteröity vähintään 250 yksilöä viimeisen viiden vuoden aikana. Vuosina 2020–2024 bologneseja on rekisteröity yhteensä 458 yksilöä. Neljän viime vuoden rekisteröintimäärän perusteella (337 yksilöä) yhden koiran suositeltu enimmäisjälkeläismäärä elämänsä aikana olisi 10 pentua (3 %). Tarkastelujakson 2015–2024 aikana tämä raja on ylittynyt 29 nartulla ja 33 uroksella. Suurin tähänastinen jälkeläismäärä yhdellä koiralla on 51 pentua (Nicco Luma Tomio). (Koiranet, 2025)

Suurilukuisissa roduissa yksittäisen koiran toisen polven jälkeläismäärä tulisi rajoittaa 4–6 %:iin neljän vuoden aikana rekisteröidyistä koirista. Bolognesen kohdalla tämä tarkoittaisi enintään 13–20 jälkeläistä. Tilastointijakson 2015–2024 aikana kuuden prosentin raja (20 jälkeläistä) on ylittynyt 17 uroksella ja 15 nartulla. Suurin tähän astinen toisen polven jälkeläismäärä yhdellä koiralla on 90 (Garellan Herkules). (Koiranet, 2025)

Bolognesen keskimääräinen pentuekoko vuosina 2015–2024 on ollut 3,8 pentua. MMT Katariina Mäen mukaan rodun jalostukseen tulisi käyttää vähintään 50 % yksilöistä, tai vaihtoehtoisesti hyödyntää hänen esittämänsä laskukaavaa, jonka perusteella osuus olisi 53 %. Viimeisen kymmenen vuoden aikana (2015–2024) jalostukseen on käytetty yhteensä 80 urosta ja 148 narttua, eli yhteensä 228 eri yksilöä. Samana ajanjaksona rotuun on rekisteröity 1 082 yksilöä, ja jalostukseen käytetyt koirat muodostavat tästä 21 %. (Koiranet, 2025)

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Taulukko 2. Vuositolasto – rekisteröinnit (Koiranet, 10.02.2025)

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pennut (kotimaiset)	103	64	68	73	119	81	117	155	132	116
Tuonnit	8	6	9	6	2	5	5	6	7	9
Rekisteröinnit yht.	111	70	77	79	121	86	122	161	139	125
Pentueet	23	19	19	24	31	22	30	38	36	28
Pentuekoko	4,5	3,4	3,6	3,0	3,8	3,7	3,9	4,1	3,7	4,1
Kasvattajat	16	12	14	17	21	18	18	24	19	20
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	16	12	13	18	20	15	17	19	20	20
- kotimaiset	9	6	6	9	12	8	9	7	8	6
- tuonnit	6	6	6	8	8	7	8	12	11	12
- ulkomaiset	1	0	1	1	0	0	0	0	1	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 10 kk	4 v 4 kk	4 v 8 kk	5 v 2 kk	5 v	3 v 1 kk	3 v 1 kk	2 v 10 kk	4 v 6 kk	4 v 2 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	23	19	18	24	31	22	29	36	35	28
- kotimaiset	18	14	15	20	27	18	22	26	23	14
- tuonnit	5	5	3	4	4	4	7	10	12	14
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 3 kk	3 v 10 kk	3 v 6 kk	4 v 3 kk	3 v 8 kk	3 v 11 kk	3 v 4 kk	3 v 3 kk	3 v 3 kk	3 v 6 kk
Isoisät	29	27	26	29	35	28	33	37	39	42
Isoäidit	33	30	29	34	41	32	36	43	43	42
Sukusiitosprosentti	1,39%	1,72%	0,74%	3,23%	1,83%	2,12%	1,77%	1,94%	1,33%	1,69%

Rekisteröintimäärät Suomessa

Bolognesen rekisteröintimäärät ovat olleet noususuuntaiset koko sen 35 vuoden ajan, jolloin rotua on Suomessa kasvatettu. Erityisen nopeaa nousu on ollut 2010-luvulla, erityisesti vuosina 2015–2017. Tämä todennäköisesti heijastelee kasvattajien määrän lisääntymistä. Ennätysvuonna 2017 rekisteröitiin 155 pentua (38 pentuetta) ja kuusi tuontikoiraa. Kasvu kuitenkin taittui melko voimakkaasti vuosina 2018 (30 pentuetta, 117 pentua, 5 tuontikoiraa) ja vuonna 2023 rekisteröitiin vähiten bologneseja yli 10 vuoteen (19 pentuetta, 64 pentua, 6 tuontikoiraa). Vuonna 2024 näkyi rekisteröintimäärissä taas kasvua (23 pentuetta, 103 pentua, 8 tuontikoiraa). (Koiranet, 2025.)

Jakautuminen linjoihin

Rotu ei ole jakautunut eri linjoihin.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Ensimmäinen tuontikoiria rekisteröitiin rotuun vuonna 1989. Kyseisenä vuonna rotuun rekisteröitiin kaksi yksilöä. Tuontimäärät kasvoivat tästä huomattavasti 2010-luvulla, jonka jälkeen tuontimäärät vakiintuivat 5–9 yksilöön vuodessa. Poikkeuksena tästä koronavuosi 2020, jolloin poikkeusolojen takia rotuun tuotiin vain kaksi yksilöä sekä 2008 (21), 2011 (14) ja 2012 (12) jolloin rotuun tuotiin kokonaisia pentueita ulkomailta suomeen myytäväksi.

(Koiranet, 2025)

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Vuosina 2015-2024 jalostukseen käytettyjen urosten keskimääräinen ikä vaihteli 2 v 10 kk ja 5 v 2 kk välillä. Nartuilla vaihteluväli oli pienempi: 3 v 3 kk – 4 v 3 kk. Iän suhteen ei ole kuitenkaan nähtävissä selkeää suuntaa nuorempaan tai vanhempaan, vaan muutamaa ääripäiden poikkeusvuotta lukuun ottamatta jalostukseen käytön ikä on pysynyt tasaisena, nartuilla keskiarvolta 3 v 6 kk ja uroksilla 3 vuotta 11 kuukautta. (Koiranet, 2025)

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valitun geeniparin molemmat alleelit ovat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli (geeniversio) on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja perimän kautta identtinen. Sukusiitos vähentää yksilön geeniparien heterotsygotiaa, mikä lisää myös haitallisten, usein resessiivisten alleelien ilmenemistä. Vika tai sairaus tulee tällöin ilmi, kun geeniparissa ei ole enää normaalia alleelia varmistamassa geenin toimintaa.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytärparituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitoksen aiheuttamat haitat ovat moninaisia

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella on pyritty tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä ja kasvattamaan tietyn yksilön osuutta syntyvissä jälkeläisissä. On ajateltu, että jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettynä eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa; nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä. Suositellaan, että neljän-viiden sukupolven perusteella laskettu sukusiitosaste pysyy alle 6,25 %.

Sukusiitosprosentin laskenta Kennelliiton tietokannassa

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä. Vain

sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan oletusarvoisesti sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Laskennassa mukana oleva sukupolvimäärä ilmoitetaan prosenttien yhteydessä. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.

Tietyn koiran sukusiitosasteen laskennasta saa lisätietoa klikkaamalla jalostustietojärjestelmässä koiran sukutaulun yläpuolella olevaa "sukusiitosprosentti"-linkkiä. Laskennassa huomioidaan vain sellaiset koirat, jotka esiintyvät sukutaulussa sekä isän, että emän puolella sukutaulua. Sukusiitosaste on siis nolla, jos vanhemmilla ei ole laskennassa käytettävällä sukupolvimäärällä tarkasteltuna yhteisiä esivanhempia (vanhemmat eivät ole sukua keskenään). Vain yhden vanhemman taustalla toistuvat yksilöt vaikuttavat vain vanhemman omaan sukusiitosasteeseen. Sukusiitosasteen laskennan perusteisiin kuuluu lisäksi, että laskentaan ei poimita sellaisia koiria, jotka ovat sukutaulussa jo laskennassa mukana olevan koiran taustalla, sillä nämä yksilöt huomioidaan jo ensimmäisen laskennassa mukana olevan koiran kautta. Laskennassa mukana olevat koirat näkyvät tietokannan sukutaulussa eri värisellä pohjalla.

Sukukatkerroin

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä lasketaan myös koiran sukukatkerroin. Sukukatkerroin ilmaisee, kuinka monta eri koiraa sukutaulusta löytyy suhteessa siihen, että jokainen esivanhempi esiintyisi sukutaulussa vain kerran. Sukusiitettujen vanhempien yhdistäminen johtaa alhaiseen sukukatkerroimeen, vaikka jälkeläisen sukusiitosaste olisi nolla sen vuoksi, että vanhemmat eivät ole sukua keskenään. Alhainen sukukatkerroin siis liittyy suvussa olevan geneettisen vaihtelun vähäisyyteen, mutta se ei kuitenkaan kerro suoraan koiran heterotsygotian eli eriperintäisyyden tasosta. (Suomen Kennelliitto, 2025. Lainattu teksti kursivoitu.)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Sekä tässä käsiteltävän sukusiitosasteen että hieman myöhemmin analysoidun tehollisen populaatiokoon ongelmana on, että jalostustietojärjestelmä antaa ne vain karkeina arvioina. Sukusiitosaste on jalostustietojärjestelmässä laskettu muilla kuin kotimaisilla roduilla puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta. Koska luku itsessään on epäluotettava, keskeisin tieto on, mihin suuntaan sukusiitosaste on kehittynyt.

Bolognesen kohdalla vuosittainen sukusiitosaste on viimeisen kymmenen vuoden aikana (2015-2024) vaihdellut välillä 0,74 % – 3,23 %, keskiarvona 1,78%. Vaihtelu on melko satunnaista eikä selkeää nousua tai laskua ole havaittavissa. Sen sijaan pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna sukusiitosaste on ollut selvästi laskusuuntainen. (Koiranet, 2025)

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 3. Jalostuspohja per sukupolvi (Koiranet, 10.02.2025)

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Per vuosi										
- pentueet	23	19	19	24	31	22	30	38	36	28
- jalostukseen käytetyt eri urokset	16	12	13	18	20	15	17	19	20	20
- jalostukseen käytetyt eri nartut	23	19	18	24	31	22	29	36	35	28
- isät/emät	0,70	0,63	0,72	0,75	0,65	0,68	0,59	0,53	0,57	0,71
- tehollinen populaatio	27 (59%)	21 (55%)	21 (55%)	29 (60%)	35 (56%)	25 (57%)	31 (52%)	37 (49%)	37 (51%)	33 (59%)
- uroksista käytetty jalostukseen	2%	6%	9%	12%	3%	2%	6%	9%	16%	16%
- nartuista käytetty jalostukseen	0%	9%	18%	24%	21%	9%	18%	23%	24%	27%
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	85	93	96	107	121	126	132	127	114	106
- jalostukseen käytetyt eri urokset	40	40	41	40	37	44	47	45	43	39
- jalostukseen käytetyt eri nartut	63	62	64	69	78	79	83	80	70	62
- isät/emät	0,63	0,65	0,64	0,58	0,47	0,56	0,57	0,56	0,61	0,63
- tehollinen populaatio	70 (41%)	70 (38%)	72 (38%)	74 (35%)	76 (31%)	83 (33%)	88 (33%)	85 (33%)	77 (34%)	69 (33%)
- uroksista käytetty jalostukseen	7%	8%	6%	6%	6%	9%	11%	12%	13%	13%
- nartuista käytetty jalostukseen	11%	18%	19%	18%	18%	19%	23%	25%	27%	29%

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Sukupolven (4 vuotta) aikana jalostukseen käytettyjen osuus syntyneistä on laskenut sekä uroksilla, että nartuilla. Vuonna 2015 nartuista jalostukseen käytettiin 29 %, vuonna 2019 19 % ja vuonna 2024 jalostuskäyttöön ohjautui vain 11 %. Uroksilla vastaavat luvut olivat 13 % (2015), 9 % (2019) ja 7 % (2024). Uroksilla prosenttiosuus teki notkahduksen jo vuonna 2020 (6 %), ja on ollut vuosina 2023 ja 2024 hieman nousussa. Luvut ovat alhaisia ja heijastelevat lemmikiksi myytävien pentujen suurta määrää. (Koiranet, 2025)

Isät/emät -luku

Isät/emät-suhdeluku / sukupolvi kuvaa sitä, kuinka tasaisesti uroksia ja narttuja käytetään jalostukseen. Jos luku on yksi, jalostukseen on käytetty yhtä montaa urosta ja yhtä montaa narttua. Tämä on ihannetilanne; mitä lähempänä luku on yhtä, sitä paremmin perinnöllinen vaihtelu säilyy. Vuosina 2015–2024 luku on korkeimmillaan ollut 0,65 ja matalimmillaan 0,47. Suhdeluku heikkeni selkeästi vuosina 2017–2021 ja nousi takaisin 2015 vuoden tasolle 2022 jossa se on sittemmin pysynyt. (Koiranet, 2025)

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Laskelmat tehdään sukupolvea kohden

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa

- Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja
- Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä

Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulinjoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan. (Mäki, 2025, Kennelliitto. Lainattu teksti kursivoitu.)

Rodun tehollinen populaatiokoko

Bolognesen tehollinen populaatiokoko oli vuonna 2015 69 yksilö. Vuonna 2016 se lähti nousuun, ollen korkeimmillaan vuonna 2018 88 yksilöä. Tämän jälkeen se lähti jälleen laskuun palaten vuonna 2023 alkuperäiselle tasolle (70 yksilöä). (Koiranet, 2025.)

Taulukko 4. Viimeisen 10 vuoden aikana (2015-2024) jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta (Koiranet, 10.02.2024) Punaisella merkitty yksilöt, jolla lähisukulaissuhde 20 käytetyimmän uroksen tai nartun kanssa.

	Synt. vuosi	Pentueet	Pennut	Kumulat. %	Pennut toisessa polvessa
Uros					

1	NICCO LUMA TOMIO	2015	13	51	5 %	4
2	AQUAVIT PIECE OF PUZZLE	2016	13	45	9 %	55
3	FLUFFY ANGEL JETHRO	2014	7	43	14 %	43
4	NITTINI'S PRINS OLAV	2015	10	39	17 %	25
5	ACT ABLE KEY TO KINGDOM	2013	10	38	21 %	52
6	BOUNIE ONE IN THE EYE	2015	8	33	24 %	11
7	SNOW WIZARD'S FIOCCO DI NEVE	2015	7	30	27 %	11
8	ENRICO BEL DIAMOND	2017	10	28	30 %	9
9	ORIONE DELLA CORTE DEL PIOLA	2021	6	28	33 %	0
10	BRANDO DELLA QUERCIA CHIARA	2006	12	44	35 %	73
11	LUMINOSA PUPAZZO DI NEVE	2016	6	24	37 %	27
12	RADAMANTINO MON AMI'	2015	8	24	40 %	38
13	BOUNIE YOU ALWAYS MAKE ME SMILE	2018	6	24	42 %	11
14	ALESSIO PRINCE BEL DIAMOND	2013	5	22	44 %	0
15	CRYSTALROSE'S CARLINO	2014	6	22	46 %	7
16	BERNARDO	2010	6	26	48 %	6
17	FELLMAN'S ESCHIMESE	2011	6	24	50 %	10
18	SNOW WIZARD'S OH LÀ LÀ ORAZIO	2021	4	20	52 %	0
19	HUNKY-DORY INFALLIBLE	2015	5	19	54 %	5
20	RADAMANTINO LEONE	2010	12	43	56 %	53

17 urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista.

Taulukko 5. Viimeisen 10 vuoden aikana (2015-2024) jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua (Koiranet, 10.02.2024)
Punaisella merkitty yksilöt, jolla lähisukulaissuhde 20 käytetyimmän uroksen tai nartun kanssa.

	Uros	Synt. vuosi	Pentueet	Pennut	Pennut toisessa polvessa
1	PICI PELYHES EDDA	2014	6	32	0
2	LOVELY LION PRETTY	2016	5	24	40
3	LOVELY LION NAMNAM	2015	5	21	3
4	PICI PELYHES JÁZMIN	2015	5	21	3
5	CARASSIUS CUVIERI EULALIA	2014	4	21	6
6	BIANCA BAMBAGIA CLARA	2013	4	20	4
7	LOVELY LION ZULIE	2012	4	20	0
8	LUMINOSA MAGIA DEL NATALE	2012	4	18	36
9	ANASTACIA PRINCESS BEL DIAMOND	2013	3	18	43
10	MOCHICI OF THE BLACK ORCHID	2013	4	17	0
11	LUMINOSA PEPITA D'ORO	2016	5	16	10
12	LOVELY LION MAKES YOU LAUGH	2015	4	16	0
13	SWEET THING DREAM SURINA	2020	3	16	8
14	LOVELY LION FLAVANIA DEL ELENE	2013	3	15	16
15	LITTLE WHITE WONDER WINTER DORETTA	2020	3	14	1
16	SLOVKYN DIANA FLYINGPEARL	2017	3	14	0
17	DOMENICA CANIS BOHEMIA	2018	3	13	0
18	BLANCA	2018	3	13	5
19	ACT ABLE MA BELLE KISMET	2013	4	13	0
20	GARELLAN INDIGA	2014	5	12	7

Jalostuskoirien käyttömäärät

Neljän viime vuoden rekisteröintimäärän perusteella (337 yksilöä) yhden koiran suositeltu enimmäisjälkeläismäärä elämänsä aikana on 10 pentua (3 %) ja suositeltu toisen polven enimmäisjälkeläismäärä 13-20 pentua 4-6%. (Koiranet, 2025.)

Tarkasteltaessa viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytettyjä 20 urosta, huomataan että niistä jokaisen kokonaisjälkeläismäärä ylittää suosituksen ensimmäisen polven osalta. Toisen polven osalta suositus ylittyy 40 % yksilöistä. Eniten ensimmäisen polven pentuja kyseisellä ajanjaksolla on Nicco Luma Tomiolla (51 pentua) ja toisen polven pentuja Garellan Herkuleksella (90 pentua). Garellan Herkuleksella ei kuitenkaan ole kyseisellä ajanjaksolla ensimmäisen polven pentuja, joten se ei sijoitu ajanjakso 20 käytetyimmän uroksen joukkoon. 20 käytetyimmän uroksen joukosta eniten toisen polven pentuja on Brando Della Quercia Chiaralla (73 pentua). (Koiranet, 2025)

Tarkasteltaessa viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytettyjä 20 narttua, huomataan että myös nartuissa jokaisen kokonaisjälkeläismäärä ylittää suosituksen ensimmäisen polven osalta. Toisen polven osalta suositus ylittyy vain 15 % yksilöistä. Eniten ensimmäisen polven pentuja kyseisellä ajanjaksolla on Pici Pelyhes Eddalla (32 pentua) ja toisen polven pentuja Radamantino Galatealla (72 pentua). Radamantino Galatea ei kuitenkaan ole kyseisellä ajanjaksolla ensimmäisen polven pentuja, joten se ei sijoitu ajanjakso 20 käytetyimmän nartun joukkoon. 20 käytetyimmän nartun joukosta eniten toisen polven pentuja on Anastacia Princess Bel Diamondilla (43 pentua). (Koiranet, 2025.)

Rodun ongelmana on populaation pieni koko ja kotikoiriksi myytävien uroksien häviäminen jalostuskäytöstä. Varsinkin urosten kohdalla helposti saatavilla olevalle urokselle saattaa kertyä suuri määrä jälkeläisiä. Tämä mahdollistaa sairauksien nopean leviämisen rodussa.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Vuosien 2015-2024 käytetyimmissä jalostuskoirissa on runsaasti lähisukulaisia. 10/20 listalla olevalla uroksella löytyy lähisukulaisuussuhde toiseen listoilla olevaan. Nartuilla tämä luku on 9/20. Listojen 40:stä koirasta siis 47,5% löytyy lähisukulaisuussuhde toiseen listoilla olevaan koiraan. (Koiranet, 2025.)

Emä/tytär-parit:

- Lovely Lion Pretty & Blanca

Isä/tytär-parit:

- Act Able Key To Kingdom & Blanca
- Radamantino Leone & Lovely Lion Makes You Laugh

Isä/poika-parit:

- Aquavit Piece Of Puzzle & Bounien You Always Make Me Smile
- Fluffy Angel Jethro & Snow Wizard's Fiocco Di Neve
- Brando Della Quercia Chiara & Bounien On In The Eye
- Radamantino Leone & Crystalrose's Carlino

Täyssisarukset:

- Act Able Ma Belle Kismet & Act Able Key To Kingdom
- Luminosa Pepita Dóro & Luminosa Pupazzo Di Neve

Puolisisarukset:

- Lovely Lion Zulie & Lovely Lion Namnam
- Act Able Key To Kingdom & Lovely Lion Namnam
- Act Able Ma Belle Kismet & Lovely Lion Namnam
- Luminosa Pepita Dóro & Luminosa Magia Del Natale
- Lovely Lion Pretty & Lovely Lion Makes You Laugh
- Lovely Lion Makes You Laugh & Crystalrose's Carlino
- Lovely Lion Pretty & Lovely Lion Flavia Del Elene

Jos vielä tämän lisäksi tarkastellaan listalta puuttuvien kahden suurimman toisen polven jälkeläismäärän omaavia koiria, Garellan Herkulesta ja Radamantino Galatea, löytyy listoilta neljä heidän suoraa jälkeläistään ja yksi toisen polven jälkeläinen.

Garellan Herkules

- Bianca Bambagia Clara (1. polvi)
- Crystalrose's Carlino (2. polvi)

Radamantino Galatea:

- Luminosa Pupazzo Di Neve (1. polvi)
- Luminosa Pepita Dóro (1. polvi)
- Luminosa Magia Del Natale (1. polvi)

Käytetyimmissä jalostuskoirissa on yhtä lailla italialaista alkuperää kuin venäläistäkin alkuperää olevia koiria. Suurimmalla osalla sukutaulu palautuu sekä Italiaan että Venäjälle.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Bolognese on eurooppalainen rotu. Yhdysvalloissa on pieni Euroopasta tuoduille koirille perustuva populaatio ja Aasiasta löytyy yksittäisiä koiria. Euroopan maiden rekisteröintimäärät kartoitettiin vuonna 2014 Bolognese-alajaoston Helsingin Maailman Voittaja -näyttelyn yhteydessä järjestämää kansainvälistä symposiumia varten. Tämän jälkeen tarkkoja määriä ei ole selvitetty. Italian tilanne on tiedossa. Maassa on rekisteröity viime vuosina 400–450 koiraa vuosittain. Määrä on ollut laskusuuntainen, koska vielä 2000-luvulla vuosittaiset rekisteröintimäärät asettuivat noin 650–700 koiran tuntumaan. 2023 Italiaan rekisteröitiin vain 321 bolognesea. Italian bolognese populaatio on Euroopan suurin. (ENCI, 2025.)

2010-luvun alkupuolella Tšekissä ja Unkarissa rekisteröitiin kummassakin noin 150–250 koiraa vuosittain. Tämän hetken tilanne ei ole tiedossa. Britanniassa vuosittaiset rekisteröintimäärät asettuivat tuolloin noin 150 koiran tuntumaan, mutta viime vuodet ovat olleet laskusuuntaisia. Uusin tieto Britanniasta on vuodelta 2023, jolloin maassa rekisteröitiin vuodessa vain 47 bolognesea (The Kennel Club, 2025). Myös Ruotsissa rekisteröintimäärät ovat olleet laskusuuntaisia ja vuonna 2023 rekisteröitiin 35 bolognesea (Svenska Kennelklubben, 2025). Saksassa bologneseja rekisteröitiin vielä 2000-luvun alussa noin 100–120 koiraa vuosittain, mutta määrät ovat sittemmin laskeneet huomattavasti (26 koiraa vuonna 2019). 2010-luvun alkupuolella Venäjällä rekisteröitiin noin 40–50 koiraa vuosittain.

Muissa Euroopan maissa bolognese on hyvin harvalukuinen rotu. Yksittäisiä pentueita syntyy ainakin Norjassa, Tanskassa ja Alankomaissa. Lisäksi bologneseja on ainakin ollut Belgiassa, Slovakiassa, Puolassa ja Romaniassa. Kaikkien maiden populaatiot perustuvat samoille kantakoirille. Taustalla ovat aina joko Venäjältä (käytännössä Neuvostoliitosta) tai Italiasta peräisin olevat koirat. Koirat liikkuvat varsin paljon maasta toiseen eivätkä eri maiden populaatiot ole kovin eriytyneitä.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Jo rekisteröintimäärissä mitattuna bolognese on rotuna pieni. Vuosina 2015–2018 rekisteröintimäärät olivat selvästi aiempaa suurempia (ennätysvuonna 2017 166 koiraa), mutta putosivat vuonna 2019 jälleen alle 100 koiran (86 koiraa). Vuonna 2020 nähtiin rekisteröintimäärissä suuren kysynnän aiheuttama piikki (121 koiraa), jonka jälkeen rekisteröintimäärät pysyttelivät alle 80:ssä vuoteen 2024 asti, jolloin rekisteröitiin 111 koiraa. (Koiranet, 2025.)

Syntyneistä pennuista vain pieni osa lisääntyy. Narttujen osalta tilanne on parempi; viimeisen kymmenen vuoden aikana (2015–2024) keskimäärin noin neljännestä syntyneistä on käytetty jalostukseen. Uroksilla luku on pienempi ja vaihtelu vuosittain suurempaa. Osuus on viimeisen kymmenen vuoden aikana vaihdellut 2–16 % välillä. Isät/emät-suhdeluku on puolestaan vaihdellut 0,53–0,75 välillä. Jalostukseen käytettyjen narttujen määrä on lähes kaksinkertainen urosten määrään verrattuna. (Koiranet, 2025.)

Rodun tehollinen populaatiokoko on alhainen. Vaikka jalostustietojärjestelmän antama luku on vuodesta 2012 alkaen (per sukupolvi) ollut yli suositellun minimin (50), se on todellisuudessa huomattavasti alhaisempi, koska laskukaava ei riittävässä määrin huomioi jalostukseen käytettyjen koirien keskinäistä sukulaisuutta ja epätasaisia jälkeläismääriä. Tehollinen populaatiokoko on kuitenkin ollut selvästi noususuuntainen. (Koiranet, 2025)

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Bolognese on ensisijaisesti kotikoira. Valtaosa pennuista myydään lemmikeiksi eivätkä ne lisäännä eteenpäin. Yksittäisiä uroksia käytetään myös liikaa. Rodussa on useita uroksia, joilla on liian suuret jälkeläismäärät. Jalostuksessa käytetään keskenään läheistä sukua olevia yksilöitä ja jalostuksellisesti käyttökelpoiset terveet yksilöt jäävät jalostustyön ulkopuolelle.

Bolognesen kanta on maailmanlaajuisesti pieni ja sama ongelma toistuu myös maailmanlaajuisesti. Suuri määrä bologneseja on piilossa; lemmikkipentujen määrä on suuri kaikissa maissa. Niin sanottua käyttämätöntä geenimateriaalia on siis paljon, sen löytäminen vain on haasteellista.

Käytetyimmissä jalostuskoirissa on runsaasti lähisukulaisia, mikä kaventaa jalostuspohjaa huomattavasti. 17 urosta on tuottanut 50 % ajanjakson pennuista. Yhteenvetona voi siten todeta, että bolognesen jalostuspohja on kapea. Jokainen syntyvä pentue on siksi merkittävä. Jalostukseen käytettävät koirat tulisi kuitenkin valita siten, että populaation geneettinen monimuotoisuus säilyisi mahdollisimman hyvin ja toivottavasti myös lisääntyisi. (Koiranet, 2025.)

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Urosten jälkeläismäärärajoitus: alle neljävuotiaan uroksen enimmäisjälkeläismäärä on 20 pentua. PEVISA-ohjelmaa haetaan vuosille 2026–2031 tai 2027–2032.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Bolognesen rotumääritelmässä koiran luonnetta ja käyttäytymistä kuvataan seuraavasti: Hillitty, yleensä ei erityisen vilkas. Kekseliäs, tasainen ja erittäin kiintynyt isäntäväkeensä ja lähipiiriinsä. Hylkääväksi virheeksi mainitaan vihaiisuus tai liiallinen arkuus. (Kennelliitto, 2025.)

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Rotu ei ole jakautunut eri linjoihin sen enempää ulkomuodon kuin käytönkään osalta.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Bolognesella ei ole PEVISA-ohjelmassa luonnetta, käyttäytymistä tai käyttöominaisuutta mittaavaa testiä tai kuvausta

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Luonne ja terveys ovat seurakoiran tärkeimmät ominaisuudet. Dokumentoitua tietoa bolognesen luonteesta ja käyttäytymisestä on saatavilla valitettavan vähän. Tiedot perustuvat vuodenvaihteessa 2017–2018 ja alkuvuodesta 2019 toteutettuun luonne- ja terveystarkastukseen. Kun luonne- ja terveystarkastuksessa bolognesen omistajilta kysyttiin, miksi he valitsivat rodukseen juuri bolognesen, tärkeimmäksi syyksi nousi koiran luonne (54 % vastaajista). Luonne- ja terveystarkastuksen pohjalta voi todeta, että rodussa arvostetaan sen rauhallisuutta ja tiettyä pidättyväisyyttä sekä tietynlaista helppoutta. Bolognese ei vaadi loputonta aktivointia tai jatkuvaa lenkittämistä. Varsinkin, jos sää on huono, moni bolognese jäisi mieluummin kotisohvalle ja myös kertoo sen omistajalleen. Tärkeäksi luonteenpiirteeksi nousi myös bolognesen omistajaansa kohtaan osoittama kiintymys.

Luonnekysely

Bolognese ry toteutti vuodenvaihteessa 2017–2018 ja alkuvuodesta 2019 luonne- ja terveystarkastukseen. Luonne ja terveystarkastukseen saatiin 227 vastausta. Kyselyssä kysyttiin vain muutamia yksittäisiä asioita luonteesta ja monta olennaista seikkaa jäi käsittelemättä (esimerkiksi eroahdistus). Jotta luonteesta ja käyttäytymisestä saataisiin enemmän tietoa, rodulle tulee tehdä laajempi luonnekysely.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Luonnetestattuja bologneseja on kolme kappaletta (testit vuonna 2012, 2014 ja 2017). Koirat ovat saaneet testissä 58, 110 ja 85 pistettä. Testattujen koirien määrä on kuitenkin niin pieni, että sen perusteella ei voi sanoa rodusta mitään yleispätevää. Tulokset ovat silti

suhteellisen samansuuntaisia. Kaikki koirat olivat laukausvarmoja ja luoksepäästäviä, mutta hieman/aavistuksen pidätyväisiä. Toimintakyky, terävyys, puolustushalu ja taisteluhalu arvioitiin pääasiassa pieneksi ja temperamentti kohtuullisen vilkkaaksi tai vilkkaaksi. Kovuudeltaan koirat olivat pehmeitä tai hieman pehmeitä. (Koiranet, 2025.)

Jalostustarkastus

Rodussa ei ole toteutettu käyttäytymisen jalostustarkastuksia eikä rodulle ole kirjoitettu käyttäytymisen jalostustarkastuksen ihanneprofiilia.

Näyttelyt

Koiranäyttelyiden arvostelulomakkeita analysoitaessa voidaan todeta, että bologneset ovat lähes poikkeuksetta hyvin tuomarin käsiteltävissä ja käyttäytyvät rodunomaisesti lähestyttäessä/käsiteltäessä. Yksittäisiä mainintoja löytyy näyttelyarvosteluista arkuudesta johtuvasta pelokkuudesta.

Näyttelyissä käyneet koirat kattavat kuitenkin vain pienen osan kaikista rekisteröidyistä koirista. Lisäksi suuria eroja on siinä, kuinka tottuneita tai totutettuja koirat koiranäyttelyihin ovat.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Tiedossa ei ole, että luonteessa ja käyttäytymisessä olisi eroavaisuuksia eri maiden populaatioiden välillä.

Sukupuolten väliset erot

Bologneset ovat pääsääntöisesti sosiaalisia ja tulevat hyvin toimeen sekä vastakkaisen että saman sukupuolen edustajien kanssa. Yksilöllisiä eroja esiintyy kuitenkin laumakäyttäytymisessä. Nartut voivat olla normaalia herkempiä juoksuaikojen ja mahdollisten valeraskauksien aikana, kun taas urokset saattavat käyttäytyä kiihkeämmin, jos lähiympäristössä on juoksuisia narttuja. Sukupuolten väliset käyttäytymiserot ovat pääasiassa yleisiä koiraeläimille ominaisia piirteitä, eikä rodulla ole havaittu merkittäviä sukupuolesta johtuvia luonne-eroja.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Bolognese on alkuperäisesti kehitetty pienikokoiseksi seurakoiraksi, eikä sen käyttötarkoitus ole siitä juurikaan muuttunut. Kokonsa puolesta se soveltuu myös harrastuskoiraksi, mutta on useimmiten vaikeasti motivoitavissa kilpatasoiseen suorittamiseen. Toki yksilöllisiä eroja esiintyy. Hypokoirana bolognese on osoittanut erinomaista osaamista.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Bolognesen käyttöominaisuuksien säilyttäminen edellyttää sen seurakoiramaisen luonteen vaalimista. Rotu on ihmisläheinen, älykäs ja tasapainoinen, ja sen tulee säilyttää iloinen ja avoin olemuksensa. Bolognese on luonteeltaan lempeä ja ystävällinen, eikä sen tule osoittaa arkuutta tai aggressiivisuutta muita koiria tai ihmisiä kohtaan.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Bolognese toimii ensisijaisesti seurakoirana kaikissa maissa. Rodun käyttöominaisuuksissa ei ole havaittu merkittäviä vaihteluita.

Kokeet

Bolognesea käytetään jonkin verran harrastuskoirana. Yksittäiset bologneset ovat osallistuneet agility-, toko- ja rallytokokilpailuihin. Suosituin laji on ollut agility. Agilitykilpailuihin on osallistunut kahdeksan eri bolognesea, ja niistä on kertynyt yhteensä 79 tulosta. Tottelevaisuuskoekäyntejä on kertynyt yhteensä kahdeksan kahdelle eri koiralle. Rallytokossa kilpailusuorituksia löytyy 27, neljältä eri koiralta. Koiratanssissa kaksi suoritusta, yhdeltä koiralta. (Koiranet, 2025.)

Yleinen kokemus on, että bolognese ei rotuna ole helpoin motivoitava tottelevaisuuskoulutuksessa eikä niin aktiivinen ja sporttinen kuin agilityssä olisi otollista. Yleisesti voi todeta, että kilpailutasoinen harrastaminen on mahdollista, mutta tavoitteelliselle harrastajalle rotu ei ole ensisijainen valinta; vaatii tietynlaisen yksilön, jotta ominaisuudet riittävät näissä lajeissa huipulle asti. Todennäköistä on, että monien lemmikkikoirien kanssa harrastetaan pienimuotoisesti ilman, että osallistutaan viralliseen kilpailutoimintaan.

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Seurakoirarotuna bolognese ei ole tyypillinen käyttökoira. Viime vuosina on kuitenkin löytynyt tehtäviä, joissa myös bologneset ovat osoittautuneet toimiviksi. Määrällisesti nämä käyttökoirat eivät edusta edes prosenttia rodun kaikista yksilöistä, mutta vähäinen määrä ei vähennä niiden suorittamien tehtävien arvoa. Yksittäisiä bologneseja toimii kaverikoirina ja hypokoirina. Hypokoiraksi on valmistunut suullisen tiedon mukaan ainakin kaksi bolognesea, ja he ovat osoittaneet erinomaista kykyä toimia kyseisessä tehtävässä. Bolognese on erittäin kiintynyt omistajaansa, mikä tekee siitä poikkeuksellisen motivoituneen tarkkailemaan omistajansa terveydentilaa.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Bolognese on vahvasti omistajaansa kiintyvä seurakoira, jolle ihmisen läheisyys on tärkeä osa hyvinvointia. Se osallistuu mielellään perheen päivittäisiin askareisiin ja viihtyy siellä, missä ihmisetkin ovat. Rotu ei vaadi erityisiä aktivointimuotoja, mutta se hyötyy monipuolisesta vuorovaikutuksesta ja arjen virikkeistä. Säännölliset ulkoilut, leikit ja omistajan antama huomio takaavat, että bolognese saa tarvitsemansa sosiaalisen ja fyysisen aktiivoinnin.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Rodulle toteutetusta luonne- ja terveystarkastuksessa eikä kasvattajakyselyssä perehdytty erityisesti yksinoloon liittyviin ongelmiin. Luonne- ja terveystarkastukseen saatiin 227 vastausta, joista kahdessa oli vapaa sana kentässä maininta eroahdistuksesta.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Tiedot lisääntymiskäyttäytymiseen ovat peräisin kasvattajakyselystä, johon saatiin 60 vastausta (60 pentuetta).

Juoksuvälit

Valtaosa nartuista (55/60, 88 %) juoksee 6–7 kk välein. Vain muutamalla juoksuväli on tätä lyhyempi tai pidempi. 60 % (36/60) vastaajista määritteli nartun käyttäytymisen selvästi juoksuiseksi. Todennäköisesti kyse ei kuitenkaan ole siitä, että muiden narttujen juoksu

olisi ollut poikkeuksellisen heikko; osa vastaajista on yksinkertaisesti tyytynyt valitsemaan tarjotuista vastausvaihtoehdoista ainoastaan juoksuvälin pituuden (vastaaja sai valita kaikki sopivat vaihtoehdot). Yhtenä vastausvaihtoehtona oli vaikeat havaita. Tätä vaihtoehtoa kukaan vastaajista ei valinnut.

Astuminen

Suurimmassa osassa astumisia koirat selviytyivät itsenäisesti (48/60, 80 %). Yhdeksässä astumisessa narttua pidettiin paikoillaan (15 %) ja kahdessa urosta avustettiin (3 %). Yhtä lukuun ottamatta astumiset olivat luonnollisia. Syy keinosiemennykseen oli välimatka. Ainoa kysymyksiä herättävä kohta vastauksissa on nartun kiinnipito. Kysymys oli muotoiltu huonosti, koska siitä ei selviä, miten nartusta pidettiin kiinni. Kasvattajien välisissä keskusteluissa on tarkennettu, että narttua on tuettu, kun uros työntyy sen sisään. Halukas ja urokselle seisova narttu saattaa tässä kohdassa väistää. Tämän jälkeen astuminen on sujunut ilman ongelmia.

Pentujen hoito

Valtaosa nartuista (56/60, 93 %) hoiti pentunsa hyvin ja itsenäisesti ja kasvattajalla oli vain tarkkailijan rooli. Kaksi nartuista suhtautui pentuihinsa aggressiivisesti. Toisella ei ollut lainkaan hoitoviettä. Kaksi nartuista ei nuollut pentujen ulosteita. Seitsemällä nartulla kalkkikramppi haittasi pentujen hoitamista tai esti sen kokonaan. Hoitaminen sinänsä kyllä sujui hyvin.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Luonne- ja terveystarkastuksessa kysyttiin koiran suhtautumisesta sekä uusiin ihmisiin että toisiin koiriin. Ihmisistä kysyttäessä valtaosa vastaajista, 73 %, valitsi vaihtoehdon "koirani on iloinen ja avoin, kun se tapaa uusia ihmisiä". 26 % määritteli koiran varovaiseksi/epäileväksi. Kaksi vastaajaa eli vajaa prosentti kuvasi koiraa aggressiiviseksi/hyökkääväksi. Nartut olivat hieman uroksia avoimempia uusia ihmisiä kohtaan.

Toisiin koiriin bologneset suhtautuvat hieman varovaisemmin kuin uusiin ihmisiin. 57 % vastasi koiran olevan vieraita koiria kohtaan iloinen ja avoin, 35 % varovainen/epäilevä ja 7 % aggressiivinen/hyökkäävä. Edellisestä kohdasta poiketen urokset suhtautuivat narttuja selvästi avoimemmin uusiin koiriin.

74 % koirista oli utelias/luottavainen sille vieraassa ympäristössä. 25 % käyttäytyi varovaisesti/epäilevästi ja 2 % ahdistui/huolestui.

Pelot ja ääniherkkyys

Noin puolet koirista suhtautui välinpitämättömästi koviin ääniin (52 %). 31 % huolestui kovista äänistä ja 4 % oli peloissaan/paniikissa. 4 % oli paukkuarkoja ja 9 % pelkäsi ukkosta.

38 % koirista ei haukkunut oikeastaan koskaan. Täsmälleen sama määrä, 38 %, haukkui innostuessaan. Lisäksi 19 % haukkui ihmisiä ja toisia koiria, 2 % haukkui jatkuvasti ja 3 % haukkui ilman näkyvää syytä.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Luonne- ja terveystarkastuksessa ei kysytty ikään liittyvistä käytöshäiriöistä tai eroteltu vanhenevia tai nuoria koiria. Yleisessä tiedossa ei kuitenkaan ole vanhuuden tuomia käytösongelmia rodulla. Ikään liittyviä käytöshäiriöitä tullaan kartoittamaan enemmän tulevilla kyselyillä.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Bolognesella on tasapainoinen ja terve perusrakenne ilman äärimmäisiä piirteitä. Yksilötasolla on kuitenkin mahdollista, että esiintyy esimerkiksi nivelvaivoja (patellaluksaatio), jotka saattavat vaikuttaa koiran liikkumiseen ja käyttäytymiseen.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmat

Bolognese on seurakoiria, jonka tärkeimpiä ominaisuuksia on tasapainoinen luonne. Sen täytyy olla riittävän itsevarma, avoin ja iloinen, kun se arkielämässään kohtaa uusia ihmisiä, uusia koiria, uusia ympäristöjä ja uusia tilanteita. Se ei saa kärsiä eroahdistuksesta. Jos nämä vaatimukset toteutuvat, koiran kanssa on helppo elää.

Luonne- ja terveystarkastuksen perusteella sekä käytännön tuntuman pohjalta voi todeta, että rodussa on suhteellisen paljon uusiin tilanteisiin hieman varovaisesti suhtautuvia koiria. Eroahdistuksen yleisyydestä ei ole tietoa. Bologneselle on tyypillistä ja toivottavaa olla hieman pidättyväinen ja monia muita kääpiökoirarotuja rauhallisempi, mutta arka tai hermostunut se ei saa olla.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Luonteen riittävä huomioiminen jalostusvalinnoissa on tärkeää ja ei-toivottuihin luonteenpiirteisiin tulee suhtautua aiempaa tiukemmin. Jalostuskäytöstä tulee karsia koirat, jotka osoittavat arkuutta, hermostuneisuutta tai aggressiivisuutta. Koirien luonteen arvioimiseen on tällä hetkellä hyvin vähän työkaluja. Ensimmäinen askel tilanteen parantamiseksi on laatia käyttäytymisen jalostustarkastuksen profiili, jolloin käyttäytymisen jalostustarkastusten järjestäminen ylipäätään on mahdollista. Taustatiedoksi tulee toteuttaa aiempaa laajempi luonne- ja käyttäytymiskysely.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Rotujärjestön vuosikokouksessa keväällä 2025 päätettiin, että rodulle tullaan hakemaan PEVISA-ohjelmaa, jonka on tarkoitus astua voimaan vuoden 2027 alusta alkaen, tai jo vuonna vuoden 2026 alusta alkaen, jos se on mahdollista. PEVISA-ohjelman sisältö tullaan hyväksymään erillisessä yleiskokouksessa.

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

SILMÄTARKASTUSLAUSUNTO

Pentujen vanhemmilla tulee olla voimassa oleva virallinen silmätarkastuslausunto. Silmätarkastuslausunto ei saa astutushetkellä olla 12 kuukautta vanhempi. Koiran tulee olla silmätarkastushetkellä vähintään 12 kk ikäinen. Yli 8 vuotiaana tehty lausunto silmätarkastuksesta voidaan katsoa olevan lopullinen. Perinnöllistä kataraktaa tai PRA:ta sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä. Diagnoosi muu vähämerkityksellinen kaihi ei sulje koiraa pois jalostuksesta.

POLVITUTKIMUSLAUSUNTO

Pentujen vanhemmista tulee astutushetkellä olla voimassa oleva virallinen polvitutkimuslausunto. Koiran tulee olla polvitarkastushetkellä vähintään 12 kk ikäinen. Alle kolmivuotiaalle koiralle annettu polvitutkimuslausunto on voimassa 24 kk. Yli kolmevuotiaalle koiralle annettu polvitutkimuslausunto on voimassa koiran koko eliniän. Patellaluksaation raja-arvo on aste 2 ja tuloksen 2 saanut koira on paritettava tuloksen 0 saaneen koiran kanssa.

PRCD-PRA GEENITESTI

Vähintään toinen pentueen vanhemmista tulee olla geenitestattu prcd-PRA geenin suhteen tuloksella "Terve". Tuloksen sairas saaneen koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä. Geenitestitulos hyväksytään Suomen Kennelliiton hyväksymistä laboratorioista. Geneettisesti terveiden vanhempien jälkeläiset merkitään terveiksi kaksi sukupolvea testatuista koirista.

JÄLKEÄISMÄÄRÄ

Urokselle rekisteröidään korkeintaan 20 jälkeläistä alle neljän (4) vuoden iässä tapahtuneesta astutuksesta. Viimeinen pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

ULKOMAISIA KOIRIA KOSKEVA POIKKEUS: Ei vaadita PEVISA-tutkimuksia. Narttu 1 pentue, uros 2 pentuetta.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Polvilumpion sijoiltaanmeno (patellaluksaatio)

Polvinivelen rakenteelliset heikkoudet altistavat patellaluksaatiolle eli polvilumpion sijoiltaan menolle. Jalka-asento on virheellinen ja polvilumpion telaurat ovat liian matalat.

Patellaluksaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Vika on periytyvä. Polvilumpion rakennetta säätelevät useat eri geenit, joiden esilletuloa myös ympäristö muokkaa.

Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti). Patellaluksaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I-asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III-asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV-asteen luksaatioissa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patellaluksaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos välttämättä ole lopullinen.

Lievien patellaluksaation muotojen hoidoksi riittää yleensä lepo ja kipulääkitys. Jos tämä ei auta, patellaluksaatiota voidaan hoitaa kirurgisesti. Leikkausmenetelmiä on useita. Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono. (Kennelliitto, 2025. Lainattu teksti kursivoitu.)

Yleisin bolognesella todettu sairaus on patellaluksaatio, eli polvilumpion sijoiltaanmeno. Bolognese ry on asettanut sitoumuskasvattajilleen seuraavan polvilausuntoa koskevan ehdon:

Jalostusyksilöille tulee tehdä viralliset polvitutkimukset ennen astutusta. Alle kolmivuotiaalle koiralle annettu polvitutkimuslausunto on voimassa 24 kk. Vanhentunut lausunto on uusittava ennen astutusta. Yli kolmevuotiaalle koiralle annettu polvitutkimuslausunto on voimassa koiran koko eliniän. Polvitarkastuksen raja-arvo on 2. Tuloksen 2 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa. (Bolognese ry, 2025.)

Vuosina 2015–2024 rekisteröidyistä bologneseista 21 % on polvitarkastettu. Jalostukseen käytettävät yksilöt ovat polvitarkastettuja lähes poikkeuksetta. Polvitarkastusten perusteella 74 % tarkastetuista koirista on todettu polviterveiksi, kun taas 26 %:lla on havaittu löysyyttä yhdessä tai molemmissa polvissa. Polvilumpion sijoiltaanmenoa esiintyy sekä lateraalisesti (ulospäin) että mediaalisesti (sisäänpäin), joista mediaaliset luksaatiot ovat huomattavasti yleisempiä. (Koiranet, 2025.)

Kaikista viimeisen kymmenen vuoden aikana todetuista tapauksista 16 % on luokiteltu ensimmäiseen asteeseen ja 8 % toiseen asteeseen. Kolmannen asteen sijoiltaanmenoja on havaittu koko tarkastelujakson aikana yhdeksällä yksilöllä, mutta neljännen asteen tapauksia ei ole raportoitu lainkaan. (Koiranet, 2025.)

Taulukko 6. Viralliset polvitarkastustulokset vuosina 2015–2024, lukumäärät (Koiranet, 10.02.2025.)

Vuosi	0	1	2	3	4	operoitu	Yhteensä
2015	34	2	3	2	0	0	41
2016	43	10	5	1	0	0	59
2017	39	7	2	0	0	0	48
2018	35	11	2	0	0	0	48
2019	30	8	7	2	0	0	47
2020	27	6	4	2	0	0	39
2021	27	13	2	1	0	0	43
2022	31	4	4	1	0	0	40
2023	23	3	3	0	0	0	29
2024	26	3	3	0	0	0	32
Yhteensä	315	67	35	9	0	0	426

Taulukko 7. Viralliset polvitarkastustulokset vuosina 2015–2024, prosentit (Koiranet, 10.02.2025.)

Vuosi	0	1	2	3	4	operoitu
2015	83%	5%	7%	5%	0%	0%
2016	73%	17%	8%	2%	0%	0%
2017	81%	15%	4%	0%	0%	0%
2018	73%	23%	4%	0%	0%	0%
2019	64%	17%	15%	4%	0%	0%
2020	69%	15%	10%	5%	0%	0%
2021	63%	30%	5%	2%	0%	0%
2022	78%	10%	10%	2%	0%	0%
2023	79%	10%	10%	0%	0%	0%
2024	81%	9%	9%	0%	0%	0%
Yhteensä	74%	16%	8%	2%	0%	0%

Etenevä verkkokalvon surkastuma (PRA)

PRA (progressiivinen retina atrofia) eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia. PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja. PRA voi esiintyä millä tahansa rodulla. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen.

Kliinisten oireiden ilmenemisikä ja eteneminen vaihtelevat liittyen PRA-muodon syntymekanismiin.

Hyvin nuorella koiralla esiintyvä PRA:n muoto liittyy epänormaaliin näköhermosolujen kehitykseen. Myöhemmällä iällä alkavassa PRA:ssa sen sijaan näköhermosolut kehittyvät normaalisti, mutta alkavat rappeutua.

Useimmissa PRA:n muodoissa koira muuttuu ensin hämärässä epävarmaksi ja pelokkaaksi.

Tämä johtuu hämäränässä tärkeiden verkkokalvon sauvasolujen surkastumisesta.

Myöhemmin koira sokeutuu kokonaan verkkokalvon tappisolujenkin surkastuessa. Silmäterä on laaja ja silmänpohjan lisääntynyt heijaste näkyy erityisen selvästi valon kohdistuessa laajentuneeseen pupilliin.

PRA:han ei ole hoitoa, mutta tutussa ympäristössä sokea koira voi pärjätä erittäin hyvin.

Diagnoosi tehdään yleensä silmänpohjan oftalmoskooppisessa tutkimuksessa. Verkkokalvon sähköisessä tutkimuksessa (ERG) voidaan havaita muutoksia näköhermosoluissa jo ennen oftalmoskooppisessa tutkimuksessa nähtäviä selviä verkkokalvon rappeutumamuutoksia.

PRA-sairasta koira ei saa käyttää jalostukseen. Geenitestillä kantajaksi todettua koira voidaan käyttää jalostukseen geneettisesti terveen kumppanin kanssa. (Kennelliito, 2025. Lainattu teksti kursivoitu.)

Bolognesella tiedetään esiintyvän ainakin kahta eri PRA:n muotoa. Toinen niistä on monessa rodussa esiintyvä prcd-PRA, toinen tuntematon muoto. Prcd-PRA:n tiedetään periytyvän autosomaalisesti ja resessiivisesti, tuntemattoman muodon periytymistapa vaikuttaa tunnettujen tapauksien perusteella samalta.

Tuntematon muoto havaittiin ensimmäisenä. PRA-diagnoosin sai Ruotsissa narttu Amore Amorinas Alizé vuonna 2009. Suomessa ensimmäinen PRA-diagnoosi on vuodelta 2007 (narttu Clemenza), mutta sairauden löytymiseen ei reagoitu. Sukutaulun perusteella on todennäköistä, että Clemenzan sairastama PRA oli tuntematon PRA:n muoto. Ruotsissa asiasta kiinnostuttiin heti ja sairastuneiden koirien verta kerättiin talteen Uppsalan Maatalousyliopistoon (SLU). Heti alussa selvitettiin, että kyseessä ei ollut mikään tunnetuista PRA:n muodoista. Tämän jälkeen PRA:han sairastuneiden koirien verta on kerätty Uppsalaan tutkija Tomas Bergströmin johtaman tutkimusryhmän käyttöön. Toistaiseksi tutkimus ei kuitenkaan ole edennyt.

Prcd-PRA:n (prcd = progressive rod cone degeneration) esiintymiseen havahduttiin suhteellisen myöhään. Slovakiassa syntynyt, Ruotsissa asuva narttu Universe Aphàia sai PRA-diagnoosin silmätarkastuksessa tammikuussa 2015. Diagnoosi oli hämmentävä, koska

sukutaulun perusteella sairaus vaikutti epätodennäköiseltä. Nartun Suomessa asuva veli Ufo Aphàia tutkittiin myös ja silläkin todettiin PRA.

Syksyllä 2016 heräsi epäily, voisiko kyseessä olla prcd-PRA. Ensinnäkin se on yleinen PRA:n muoto, jota esiintyy useassa rodussa, ja toiseksi sitä tiedetään esiintyvän venäjänbolonkalla. Lisäksi tiedetään, että venäjänbolonkoilla ja venäläistaustaisilla bologneseilla on samoja koiria sukutauluissaan (Ufo ja Universe Aphàia ovat venäläistaustaisia). Koska Ufo Aphaia oli jo kuollut, geenitesti tehtiin sen tyttäreille tammikuussa 2017 (narttu Minipeikon Dana). Koira osoittautui prcd-geenin kantajaksi. Samalla tutkittiin varmuuden vuoksi toinen Suomessa asuva koira, joka oli saanut PRA-diagnoosin (narttu Bounien Fountain Of Venice). Koiran tiedettiin hyvin todennäköisesti sairastavan PRA:n tuntematonta muotoa. Prcd-geentiesti oli negatiivinen. Tämän jälkeen ymmärrettiin nopeasti, että prcd-PRA:ta esiintyy rodussa sekä venäläistaustaisissa että italialaistaustaisissa koirissa.

Bolognese ry:n kasvattajalistan kasvattajat ovat pitäneet listaa prcd-testatuista koiristaan (listalla ei ole kaikkia tutkittuja koiria). Listalla oli vuoden 2024 lopussa 66 koiraa, joista sairaksi osoittautui kaksi (3,0 %) ja kantajiksi 10 (15,2 %).

Italiassa Istituto Spallanzani toteutti vuosina 2017 – 2018 tutkimuksen, jossa kartoitettiin prcd-PRAgeenin esiintyminen 110 koiran otannasta. Kantajiksi osoittautui 33 koiraa (30,0 %) ja sairaita löytyi yksi (0,9 %).

On selvää, että jalostukseen käytettäville koirille on tehtävä prcd-PRA-geenitesti.

Prcd-PRA:ta on helppo hallita geenitestin avulla, mutta tuntemattoman muodon kanssa toimiminen on luonnollisesti vaikeampaa. Sukutaulujen perusteella näyttää todennäköiseltä, että tuntematon muoto on peräisin Italiasta ja että se on kaikissa tapauksissa lähtöisin samoista koirista. Kyseessä on kuitenkin aina vain oletamus, johon on siksi syytä suhtautua varauksella. Resessiiviselle periytymistavalle on lisäksi tyypillistä, että sairausgeeni voi hiljaa levitä populaatiossa ilman, että yksikään koira sairastuu. Tiedetään myös, että ensimmäisillä Suomeen tuoduilla bologneseilla on sukutaulujen perusteella ollut hyvin suuri riski kantaa tuntematonta PRA:n muotoa (tai jopa sairastaa sitä). Tässä mielessä on hyväkin asia, että rodun alkuaikojen koirat ovat nykybolognesen sukutaulussa harvinaisia.

Geeni on silti varmuudella olemassa tämän päivän suomalaisessa bolognese populaatiossa. Viimeisen kymmenen vuoden toisen polven jälkeläismäärän kärkeä pitävä uros Garellan Herkules tiedetään kantajaksi, koska Bounien Fountain Of Venice on sen tytär. Uroksen kaikki pentueet olivat jo ehtineet syntyä, ennen kuin kantajuus selvisi. Garellan Herkules polveutuu ensimmäisistä Suomeen tuoduista koirista. Garellan Herkuleksen täyssiskolla (Carassius Cuvieri Aurora) on 15 pentua. Narttu saattoi olla terve tai kantaja. Myös Ruotsista tuotu narttu Amore Amornas Temra on sairastunut (Bounien Fountain of Venicen emä). Silläkin on muutamia jälkeläisiä jo kolmessa polvessa. Kaikki sen jälkeläiset ovat luonnollisesti kantajia, mutta on mahdotonta tietää, onko sairausgeeni kulkeutunut niiltä eteenpäin vai ei.

Koska geenitestiä ei ole, jalostussuosituksen voi antaa vain yleisellä tasolla: jos koiran lähisukulaissilla esiintyy PRA:n tuntematonta muotoa, parituskumppaniksi on valittava koira, jolla vastaavaa rasiitetta ei tiedetä olevan.

Kummankin bolognesella tavatun PRA:n muodon kliiniset oireet ovat vaikuttaneet melko samankaltaisilta. Tunteuttomassa muodossa ensimmäiset oireet (hämäränäön heikkeneminen, varovaisuus portaissa jne.) ovat alkaneet vähitellen, kun koira on noin neljä ja puolivuotias tai vähän vanhempi. Samoihin aikoihin ensimmäiset muutokset verkkokalvolla ovat silmätarkastuksessa nähtävissä. Esimerkiksi Amore Amoras Temra on tutkittu terveeksi 3,5-vuotiaana. Vajaa kaksi vuotta myöhemmin, vajaa 5,5-vuotiaana, sillä on todettu PRA ja muutokset on tuolloin arvioitu kohtalaisiksi. Sen tytär, Bounien Fountain Of Venice on tutkittu terveeksi kolmen vuoden ja yhdeksän kuukauden iässä. PRA on todettu vuotta myöhemmin eli vajaa viisivuotiaana.

Ufo Apháia on saanut PRA-diagnoosin (todennäköisesti prcd-PRA) neljän vuoden ja kahden kuukauden iässä. Muutokset ovat olleet lieviä. Kaksivuotiaana koira on tutkittu terveeksi. Sen sijaan Sismix From Me To You, jonka tiedetään geenitestin perusteella sairastavan prcd-PRA:ta, on saanut silmätarkastuksessa PRA-diagnoosin tasan kahden vuoden iässä. Diagnoosi on poikkeuksellisen varhainen.

Kummassakin PRA:n muodossa koiran täydellinen sokeutuminen vie muutaman vuoden.

Harmaakaihi eli katarakta

Perinnöllinen harmaakaihi (ent. hereditäärinen katarakta, HC) samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Useimpien muotojen periytymismallia ei vielä tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Edennyt kaihi aiheuttaa silmän sisäistä suonikalvontulehdusta ja siten voi aiheuttaa kipua.

Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta on sokeritautiin liittyvä, usein hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä diabeettinen katarakta.

Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi (ei luokitella kaihiksi) on normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin tiivistyessään muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta näkökykyyn. Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomenetelmällä.

Perinnöllinen kaihi -diagnoosin saanutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Poikkeuksena ovat perinnölliseksi todetut ja oletetut muut vähämerkitykselliset linssin kaihimuutokset (mm. sileäkarvaisen noutajan etu Y-sauman pistemäiset kaihimuutokset), joita saa käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa. (Kennelliito, 2025. Lainattu teksti kursivoitu.)

Distichiasis

Ylimääräisten ripsien (distichiasis ja ektooppinen cilia) karvatuppi sijaitsee luomirauhasessa tai sen vieressä. Distichiasiksessa, joka on näistä lievempi, karva kasvaa ulos luomen vapaasta reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvusuunnasta. Ohuet, ulospäin

suuntautuvat karvat aiheuttavat tuskin lainkaan oireita, paksummat ja silmän pintaan osuvat karvat sitä vastoin voivat aiheuttaa eriasteisia ärsytysoireita: lievää vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampia kipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä.

Ektooppinen cilia kasvaa luomen sisäpinnan sidekalvon läpi ja aiheuttaa lähes aina voimakkaat kipuoireet (siristys, hankaaminen ja vetistys) ja sarveiskalvovaurioita.

Hoitona on tarvittaessa ripsien nyppiminen (ripset kasvavat takaisin) tai karvatuppien tuhoaminen joko polttamalla tai jäädyttämällä (distichiasis) tai ripsen ja karvatupen poistaminen kirurgisesti (ektooppinen cilia). Ylimääräisten ripsien merkitys koiralle on usein melko vähäinen, jolloin koiria voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Vakavia tapauksia (ektooppinen cilia ja selkeitä oireita aiheuttavat distichiat) ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen.

Vuonna 2021 ECVO uudisti silmätarkastusohjeitaan distichiasis/ektooppinen cilia -diagnoosien osalta. Distichiasis/ektooppinen cilia -diagnooseja ei enää erotella, koska kyseessä ovat saman asian eri muodot. Jalostuskäyttöä ei suositella yksilöille, joilla on ruksattu myös kohta vakava. Löydös luokitellaan vakavaksi, jos luomen reunasta kasvavia ylimääräisiä ripsiä (distichias) on paljon ja/tai havaitaan merkkejä niiden aiheuttamasta ärsytyksestä. Ektooppiset ciliat luokitellaan myös vakavaksi muutokseksi. Jalostustietojärjestelmään lausunnot tallennetaan ohjeistuksen mukaisesti eli diagnoosilla distichiasis/ektooppinen cilia ja mikäli kyse on vakavasta muodosta, näkyy se jalostustietojärjestelmässä. (Kennelliito, 2025. Lainattu teksti kursivoitu.)

Distichiasis on Suomessa bolognesen yleisin silmäsairus. Se on todettu 10 %:lla tutkituista koirista. Norjasta distichiasis-diagnooseja löytyy viisi (ECVO-tasoinen silmätutkimus on tehty 56 koiralle eli prosentiosuus distichiasiksen esiintymiselle on 9 %). (Koiranet, 2025)

Ruotsissa distichiasisdiagnooseja ei ole, mikä on yllättävää. Ennen vuotta 2010 distichiasista ei Avelsdatatietojärjestelmään kirjattu, mutta vuodesta 2010 alkaen distichiasis-diagnoosien pitäisi kyllä järjestelmästä löytyä.

Italian tulos on hieman erilainen. Italian osalta ei ole käytössä julkista terveystietokantaa, koska sellaista ei ole. Sen sijaan löytyy melko tuore (2017) tieteellinen artikkeli, jossa kartoitetaan bolognesella tavattuja perinnöllisiä ja perinnölliseksi epäiltyjä silmä sairauksia. Distichiasista ei artikkelin taustalla olevassa tutkimuksessa havaittu. Entropion/trichiasis sen sijaan havaitttiin 11 koiralla (9,5 %).

Jalostussuositus on seuraava: Lieviä tapauksia voi käyttää jalostukseen ja niitä saa myös yhdistää keskenään. Kuitenkin suositellaan, että kumppanilla ei olisi samaa diagnoosia. Kohtalaisia tapauksia voi myös käyttää jalostukseen, mutta kumppanilla ei saa olla samaa diagnoosia. Vakavia tapauksia ei saa käyttää jalostukseen. (Bolognese ry, 2025)

Liiallinen kyynelvuoto

Liiallinen kyynelvuoto (epiphora) on bolognesella hyvin yleistä ja naamakarvojen värjäytymisen takia usein omistajaa häiritsevää. Hoitotarvetta harvoin on; kyynelvuoto on yleensä kosmeettinen ongelma. Joskus iho saattaa tulehtua (paikallinen dermatiitti), koska se

hautuu kosteiden karvojen alla. Saman koiran tilanne voi vaihdella: välillä kyynelvuotoa ei ole, välillä sitä on.

Ongelman taustalla voi olla vika silmän viemärointijärjestelmässä (kyynelneesten kuuluu virrata nenäonteloon kyynelkanavien kautta) tai kyynelneestettä erittyy liikaa. Tiedetyt rakenteelliset ongelmat altistavat epiphoralle. Näitä ovat esimerkiksi entropion eli luomen sisäänpäin kiertymä ja kyynelkanavan aukon virheellinen sijainti. Myös ylimääräiset ripset, distichiasis ja trichiasis (neljä tapausta Suomessa), voivat ärsyttää silmän sidekalvoa ja sarveiskalvoa ja aiheuttaa liiallista kyynelneesten erittymistä. Kyynelvuotoa on kuitenkin myös koirilla, joilla ei ole tavattu mitään yllä luetelluista ongelmista.

Taulukko 8. Viralliset silmätutkimustulokset vuosina 2015–2024 (Koiranet, 10.02.2025.)

	Tutkittu	Terveitä
2015	47	38
2016	59	50
2017	59	47
2018	60	43
2019	52	35
2020	59	48
2021	55	47
2022	51	38
2023	48	33
2024	40	33

Taulukko 9. Viralliset silmätutkimustulokset vuosina 2015–2024 eriteltynä diagnoosin mukaan (Koiranet, 10.02.2025.)

Diagnoosi	Esiintymiä	Koiria
Anoftalmia, Todettu	1	1
Caruncular trichiasis, Todettu	2	2
Distichiasis, todettu	68	54
Distichiasis/Ektooppinen cilia, Todettu	16	15
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	421	256
Iris hypoplasia, Todettu	2	2
Kortikaalinen katarakta, Todettu	2	2
Lasiaisen rappeuma, Todettu	3	3
Linssin etuosan saumalinjan katarakta, Todettu	1	1
Muu perinnöllinen silmäsairaus, Todettu	2	2
Muu verkkokalvon sairaus, Todettu	1	1
Muu vähämerkityksellinen kaihi, Todettu	2	2
Nukleaarinen katarakta, Todettu	1	1
Näköhermon coloboma, Todettu	1	1
Näköhermon vajaakehitys / mikropapilla, Todettu	1	1
PHTVL/PHPV, Sairauden aste 2 - 6	2	2
PPM, iris-iris, Todettu	5	5
PPM, iris-kornea, Todettu	1	1
PPM, iris-linssi, Todettu	1	1
PRA, Todettu	5	4
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, Todettu	9	8
RD, geograafinen, Todettu	1	1
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, Todettu	4	4
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, Todettu	2	2
Silmämuutosten vakavuus, Kohtalainen	2	2
Silmämuutosten vakavuus, Lievä	58	46
Silmämuutosten vakavuus, Vakava	3	3
Trichiasis, Todettu	1	1
Vilkkuluomen rauhasen esiinluiskahdus, Operoitu	2	1
Vilkkuluomen rauhasen esiinluiskahdus, Todettu	2	2

Maksashuntti eli portosysteeminen shuntti

Ns. maksashuntti (portosysteeminen shuntti, PSS) tarkoittaa veren epänormaalia virtausta maksan läpi: verenkierto mahalaukusta, suolistosta, haimasta ja pernasta ei ohjaudu maksaan normaaliin tapaan vaan ohittaa sen. Maksashuntti voi olla joko synnynnäinen (tavallisinta) tai hankittu (kehittynyt myöhemmin koiran elämän aikana). Synnynnäisessä maksahuntissa kyse on sikiöaikaisesta jäänteestä, sikiöaikana emon maksa huolehtii sikiön veren puhdistamisesta joten sikiön verenkierron ei ole tarpeellista kulkea maksan läpi. Tämä reitti pysyy normaalisti avoinna muutaman päivän ajan pennun syntymän jälkeen. Ongemia seuraa mikäli reitti ei sulkeudu sillä maksan tärkeä tehtävä on puhdistaa veri ennen sen ohjautumista muualle elimistöön. Jos veri ei puhdistu, elimistöön kertyy kuona-aineita mikä voi aiheuttaa vakavia ongelmia. Hankittu maksashuntti johtuu yleensä allaolevasta sairaudesta tai maksaviasta, joka vaikeuttaa veren virtausta maksan läpi.

Shuntin oireet riippuvat ongelman (viallisen verenkierron) laajuudesta maksassa. Mahdollisia oireita ovat maha- ja suolistovaivat, oksentelu, kouristukset, alentunut tajunnan taso ja muut hermosto-oireet, lisääntynyt juominen ja virtsaaminen, apaattisuus sekä pentujen kohdalla hidastunut kasvu. Oireet ovat usein pahimmillaan heti syömisen jälkeen. Valtaosa maksashunttipotilaista alkaa oireilla jo pentuaikana mutta joskus ensioireet ilmaantuvat myöhemmin. Maksashuntin diagnosointi edellyttää erilaisia testejä kuten verikokeita joiden avulla saadaan tietoa maksan toiminnasta. Useimmiten myös virtsatutkimukset ja ultraäänitutkimus ovat tarpeen. Osa koirista pärjää erikoisdieetin ja lääkityksen avulla ainakin jonkin aikaa. Joskus leikkaushoito on aiheellinen, riippuen shuntin tyypistä ja sijainnista sekä koiran yleisvoinnista. Ennuste riippuu shuntin laajuudesta ja sijainnista. Joidenkin tutkimusten mukaan 80% koirista hyötyy leikkaushoidosta. Konservatiivisesta hoidosta (dieetti ja lääkehoito) hyötyy 30% koirista. Koiraa jolla on diagnosoitu maksashuntti ei tule käyttää jalostukseen sillä vaivan epäillään olevan periytyvä. (Lähde Firsnet, 2018. Lainattu teksti kursivoitu.)

Maksahuntin esiintymiseen rodussa on herätty suhteellisen myöhään, noin kymmenen viimeisen vuoden aikana. Tietoa on liikkunut lähinnä eri maiden kasvattajien välisissä keskusteluissa. Samalla on käynyt ilmi, että yksittäisiä tapauksia on ollut aiemminkin. Osa sairastuneista koirista on ollut läheistä sukua keskenään, eivät kuitenkaan kaikki. Ei ole tiedossa, kuinka yleinen maksashuntti lopulta on, mutta ilman muuta sitä rodussa on keskimääräistä enemmän. Bolognesen sukulaisrotu, maltankoirat, toistuu kirjallisuudessa yhtenä riskiroduista.

Luonne- ja terveyskyselyssä esiin tuli kaksi maksashunttitapausta. Erikseen toteutetussa täsmäkyselyssä tapauksia löydettiin kaksi lisää. Bolognese ry:n kasvattajalistan kasvattajat ovat pitäneet listaa diagnosoiduista maksashuntti-tapauksista. Vuoden 2024 lopulla listalla oli kuusi koiraa ja yksi epäily.

Maksashuntti on perinnöllinen, mutta perinnöllisyysmekanismi on epäselvä. Maltankoiralla on ehdotettu resessiivistä periytymistä epätäydellisellä penetranssilla. Epätäydellinen penetranssi tarkoittaa, että geenin ilmenemisyleisyys ei ole täydellinen, vaan ainoastaan osa tietyn genotyypin edustajista ilmentää ominaisuutta tai sairautta.

Jalostussuositus on seuraava: maksashunttipennun tuottanutta yhdistelmää ei saa uusia, ja mikäli tiedetään, että koiran lähisukulaisilla on tavattu sairautta, parituskumppaniksi on valittava yksilö, jolla samaa riskiä ei tiedetä olevan.

Hampaat ja purentaviat

Purentaviat ovat bolognesella suhteellisen yleisiä. Rodussa esiintyy alapurentaa, yläpurentaa, hammaspuutoksia ja hampaiden virheasentoja. Tasapurenta on rotumääritelmän mukaan hyväksyttävä, tosin saksipurentaa tavoitellaan.

Luonne- ja terveystarkastuksessa 32 % vastaajista oli ollut jotain ongelmaa hampaiden kanssa. 19 koiralla oli alapurenta (8 %), seitsemällä koiralla yläpurenta (3 %) ja 16 koiralla hammaspuutos (7 %). Ala- ja yläpurentojen määrä vastaa hyvin kasvattajakyselyn lukuja: alapurenta 9,5% ja yläpurenta 3 %. Hammaspuutosten osalta kyselystä ei käy ilmi, mitkä hampaat puuttuvat. Pienten premolaarien puutokset ovat erittäin yleisiä, ja niitä todennäköisesti tavataan enemmän, kuin mitä kyselyssä tuli esiin. Niiden puuttumista omistaja ei välttämättä edes huomaa, jos koiran hammaskartta ei ole tuttu. Koiranäyttelyissä pienten premolaarien puutoksiin ei yleensä kiinnitetä huomiota. Ainoastaan purentavirheistä ja etuhammaspuutoksista huomautetaan. 13 koiralta (6 %) oli jouduttu poistamaan maitohampaita. Kyse on todennäköisesti irtoamattomista maitokulmahampaista. Hampaan asentovirhe oli kuudella koiralla (vajaa 3 %) ja kuudella hammasongelman laatua ei oltu erikseen määritelty. Pysyvän hampaan poisto tai parodontiitti (hampaan kiinnityskudoksen tulehdus) mainittiin ainostaan viidellä koiralla (2 %). Parodontiitti on koirilla kuitenkin erittäin yleinen. 80 %:lla yli neljävuotiaista koirista (kaikki rodut) tavataan parodontiittimuutoksia suussa. Parodontiittia voi kuitenkin estää hampaiden säännöllisellä harjauksella.

Hammaskivenpoistoa, parodontiittia ja irtoamattomia maitokulmahampaita lukuun ottamatta hammasviat vaativat harvoin toimenpiteitä. Kitalakeen osuvia alakulmahampaita kyselyssä ei tullut esiin, mutta jonkun verran niitä rodussa tavataan. Ne vaativat eläinlääkärin hoitoa, usein pulpa-amputaation. Kasvattajakyselyssä mainittiin yksi tällainen tapaus.

Kivesviat

Koiran kivekset laskeutuvat keskimäärin viiden, kuuden viikon ikään mennessä. Kivesviassa yleensä kiveksistä toinen jää laskeutumatta, mutta on mahdollista, että kumpikaan ei laskeudu. Lisäksi tunnetaan ns. hissikives, jossa kives seilaa nivuskanavan ja kivespussin välillä.

Kivesvikoja esiintyy bolognesella melko yleisesti, mikä on noussut esiin kasvattajien välisissä keskusteluissa. Tarkkaa tietoa siitä, kuinka yleistä kivesten laskeutumattomuus on, ei kuitenkaan ole. Luonne- ja terveystarkastukseen saatiin vastaukset 83 uroskoirasta. Niistä 11:llä kivekset eivät olleet laskeutuneet normaalisti (13 %). Luku on varsin hyvin linjassa kasvattajakyselyn antaman prosenttiosuuden kanssa. Kasvattajakyselyn mukaan kives jäi laskeutumatta noin 14 %:lla urospennuista (luovutusikäen eläneistä).

Jos kives jää vatsaontelon sisään, se on liian korkeassa lämpötilassa, mikä altistaa kiveskasvaimille. Tästä syystä suositellaan, että piilokives poistetaan.

Kivesvikaista koira ei saa käyttää jalostukseen.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 10. Koiranet-järjestelmään kirjatut kuolinsyyt (Koiranet, 24.02.2025)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	9 vuotta 2 kuukautta	1
Hermostollinen sairaus	2 vuotta 9 kuukautta	2
Immunologinen sairaus	9 vuotta 4 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 10 kuukautta	24
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	7 vuotta 5 kuukautta	3
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 10 kuukautta	4
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	5 vuotta 10 kuukautta	3
Luusto- ja nivelsairaus	4 vuotta 2 kuukautta	4
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	7 vuotta 3 kuukautta	12
Muu sairaus, jota ei ole listalla	8 vuotta 4 kuukautta	11
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 8 kuukautta	3
Petovahinko	15 vuotta 0 kuukautta	1
Selkäsairaus	7 vuotta 11 kuukautta	4
Silmäsairaus	11 vuotta 6 kuukautta	4
Sisäeritysrauhasten sairaus	10 vuotta 8 kuukautta	2
Sydänsairaus	11 vuotta 10 kuukautta	12
Synnytyksvaikeus	3 vuotta 8 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	5 vuotta 3 kuukautta	19
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	14 vuotta 3 kuukautta	36
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	7 vuotta 3 kuukautta	3
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	9 vuotta 3 kuukautta	45
Kaikki yhteensä	9 vuotta 7 kuukautta	195

195 bolognesea on merkitty Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä kuolleeksi. Yleisimmät ilmoitetut kuolinsyyt ovat vanhuus (36 kertaa) ja kasvainsairaudet (24 kertaa). Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu 45:ssä tapauksessa. Muita usein ilmoitettuja sairauteen liittyviä kuolinsyitä ovat maksan ja ruoansulatuskanavan sairaudet (12 kertaa) sekä sydänsairaudet (12 kertaa). Sairauden kohdalla ilmoitetun keskimääräisen eliniän perusteella kasvaimet (10 vuotta 10 kuukautta) ja sydänsairaudet (11 vuotta 10kuukautta) liittyvät usein koiran vanhuuteen, kun taas maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus (7 vuotta 3 kuukautta) voi viitata esimerkiksi maksashunttiin, joka oireilee jo nuorella iällä. (Koiranet, 2025.)

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Vuosina 2015–2024 rodun keskimääräinen pentuekoko on vaihdellut välillä 3,0–4,5. Keskiarvo on 3,8 pentua (Koiranet, 2025). Pentuekoko vaikuttaisi jossain määrin olevan periytyvä ominaisuus emältä tyttäreille. Käytännössä vaihtelua on ollut yhdestä pennusta aina kymmeneen pentuun, mutta jo yli kuuden pennun pentueet ovat harvinaisia. Jos pentue on hyvin suuri tai hyvin pieni, synnytyksessä voi tulla ongelmia. Ihanteellinen pentuekoko on 3–5 pentua. Synnytykset sujuvat silloin yleensä ongelmitta ja narttu pystyy hyvin hoitamaan kaikki pennut. Kasvattajakyselyssä 85 %:ssa pentueista pentuja oli 3–5.

Astumisvaikeudet

Kasvattajakyselyn mukaan astumisvaikeuksia ei ole. 82 %:ssa astutuksista koirat selviytyivät täysin itsenäisesti (49/60). 15 %:ssa narttua piti pidellä paikoillaan (9/60). Tämä vastausvaihtoehto oli huonosti muotoiltu, koska siitä ei selviä, miten nartusta pidettiin kiinni. Kasvattajien välisissä keskusteluissa on tarkennettu, että narttua on tuettu, kun uros työntyy sen sisään. Halukas ja urokselle seisova narttu saattaa tässä kohdassa väistää. Tämän jälkeen astuminen on sujunut ilman ongelmia. Narttua ei siis ole pidetty väkisin paikoillaan. Kahdessa

astumisessa urosta avustettiin (6 %).

Tyypillisin astutuspäivä oli juoksun 11. päivä. (Kasvattajakysely, 2019)

Tiinehtymisvaikeudet

Tiinehtymiskyselyn mukaan nartut tiinehtyvät rodussa pääsääntöisesti hyvin. Kyselyn 42 nartusta 39 tiinehtyi (93 %) ja kolme ei tiinehtynyt (7 %). Yhtä tiinehtymättömistä nartuista yritettiin astuttaa kahdesta eri juoksusta ja uroksia vaihdettiin. Tämän nartun kohdalla edes astuminen ei onnistunut. Uroksia ei joko kiinnostanut lainkaan tai astumisyritys ei onnistunut. Toista narttua yritettiin tiineeksi kolmesta eri juoksusta ja astumiset onnistuivat aina (urosta vaihdettiin). Narttu ei kuitenkaan tiinehtynyt.

Kaikilla kolmella tiinehtymättömällä nartulla oli poikkeuksellisen lyhyt juoksuväli, alle kuusi kuukautta. Edellä kuvatulla nartulla, jota yritettiin astuttaa kolmeen otteeseen (astumiset onnistuivat), juoksuväli oli 4–5 kuukautta.

Synnytysongelmat

Kyselyn perusteella bolognese synnyttää pääosin luonnollisesti ja ilman ongelmia. Polttoheikkoutta esiintyy jonkin verran, ja se on rodun lisääntymisessä keskeinen huomioitava tekijä. Rodun elinvoiman säilymisen kannalta on tärkeää, että astutukset, tiineydet, synnytykset ja pentujen hoito sujuvat ongelmitta. Nyrkkisääntönä voidaan pitää, että jalostukseen ei tule käyttää koiria, joilla itsellään tai joiden lähisuvussa on paljon synnytysvaikeuksia. Jos polttoheikkoudelle ei ole selvää syytä (esimerkiksi liian iso pentue tai kuollut pentu), narttua ei tule käyttää uudelleen jalostukseen. Kyselyn 60 synnytyksestä kolme päättyi sektioon (5 %). Kahdessa tapauksessa kyse oli selvästä polttoheikkoudesta. Kolmannessa tapauksessa syytä ei ole eritelty. Sektioiden ohella eläinlääkärin apua tarvittiin neljässä synnytyksessä (7 %). Näitä narttuja ei tarvinnut leikata, oksitosiini ja vetoapu riittivät. Kaikissa tapauksissa kyse on ollut polttoheikkoudesta. Yhdeltä nartuista synnytysvaikeuksien taustasyynä on todennäköisesti ollut pentujen huomattavan suuri koko ja toisella puolestaan ensimmäisen pennun istukka oli irronnut ennenaikaisesti ja kuollut pentu tukki synnytyskanavan. Polttoja ei tullut.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Kyselyn perusteella valtaosa nartuista hoitaa pentunsa hyvin. Kaksi nartuista (3 %) oli pennuilleen aggressiivisia. Niistä toisella tiineys laukaisi autoimmuunitaustaiselta vaikuttavia terveysongelmia. Se imetti pentunsa valvotusti ja tyytyväisenä, mutta ei kestänyt lainkaan pentujen liikkumista, kuten esimerkiksi sitä, että pentu ryömi sitä kohden. Silloin se hyökkäsi. Aggressiivisuus alkoi viidentenä päivänä synnytyksen jälkeen. Jo ennen tätä narttu oli huomattavan levoton.

Yksi narttu käyttäytyi aluksi aggressiivisesti, mutta kipulääkitys rauhoitti tilanteen. Yhdellä sektioidusta nartuista maito ei noussut kunnolla koko tiineysaikana. Pennut tarvitsivat lisäruokintaa.

Kalkkikramppi oli suhteellisen yleinen: seitsemässä pentueessa 60:sta emä sai kalkkikrampin (12 %). Yksi tapauksissa mainittiin lieväksi, ja kalkkipistosten avulla emo kykeni hoitamaan pentunsa lähes keskeytyksettä.

Pentukuoletisuus

60 kartoitetussa pentueessa oli yhteensä 247 pentua (otannan keskimääräinen pentuekoko 4,1). Näistä 247 pennusta elävänä syntyi 230 pentua (93 %), ja 17 pentua (7 %) syntyi kuolleena. Kahdeksan pentua (3%) jouduttiin lopettamaan ensimmäisten elinpäivien tai -viikkojen aikana. Tyypillinen syy oli kitalakihalkio tai muu kehityshäiriö (5/8). Yhdellä pennulla emä oli purrut synnytyksen yhteydessä hännän poikki (pentu juuttui synnytyskanavaan ja emä tarttui sitä hännästä) ja hännäntynkä tulehtui ja kuoliotui. Yksi pennuista oli syntynyt hyvin pienenä (77 g) ja kuoli kolmantena päivänä syntymän jälkeen. Yksi lopetettiin kahden viikon iässä, sen jälkeen, kun sitä oli yritetty hoitaa eläinlääkärissä. Pentu oli muuttunut yllättäen hyvin kivuliaan oloiseksi ja itkuseksi. Luovutusikänsä saakka kasvoi siis 222 pentua, 90 % syntyneistä.

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

Kyselyssä pyydettiin myös listaamaan pennuista luovutusiän jälkeen havaittuja vikoja. Tässä on huomioitava, että kaikki ongelmat eivät varmastikaan ole kasvattajien tiedossa, minkä osa kasvattajista mainitseekin ("en ole kuullut pennuista"). Lisäksi kysymys oli muotoiltu jossain määrin huonosti; vastauksista ei aina selviä, kuinka monella pennulla vika on havaittu ("purentaongelmia", "patellaluksaatiota"). Siksi seuraavat luvut ovat suuntaa antavia ("ainakin viidellä pennulla...").

Kyselyn perusteella tyypillisin vika on ollut purentavika, joka mainittiin 28 kertaa (13 % luovutusikänsä eläneistä). Purentavioista yleisin oli alapurenta (21, 9,5 %). Yläpurenta oli seitsemällä pennulla (3 %). Yhteen yläpurentoista liittyi kulmahampaan asentovirhe, joka hoidettiin pulpa-amputaatiolla. Laskeutumaton kives mainittiin 15 kertaa (urospentujen määrä ei ole selvillä, mutta oletetaan, että niitä oli tasan puolet: 14 %). Lisäksi kolme kivistä laskeutui poikkeuksellisen myöhään. Patellaluksaatio mainittiin 11 kertaa (5 %).

Lisäksi mainittiin yksittäisiä vikoja. Kolme häntämutkaa, kolme autoimmuunisairautta, kolme aukilettä, kaksi napatyrää, joista toinen korjaantui, ja yksi muu tyrä, joka korjaantui, kaksi sydämen sivuääntä, joista toinen korjaantui kolmen kuukauden ikään mennessä, yksi sydämen vajaatoiminta ja kaksi ns. uimaripentua, jotka pääsivät molemmat jaloilleen. Yhdellä koiralla oli ollut epileptistyyppistä oirehdintaa, yhdeltä oli operoitu kyynelkanavan aukot ja yhdellä oli todettu nisäkasvain. Otannassa oli yksi maksahuuntipentu, joka oli kuollut neljän kuukauden ikäisenä shunttileikkauksessa. Kahdella saman pentueen koiralla oli todettu käytöshäiriöitä, ja toinen koirista oli lopetettu niiden takia.

Kaksi pennuista "ei ollut ihan normaaleja". Kumpikin jäi pienikokoiseksi, toinen oli jo syntyessään pieni. Pienenä syntynyttä pentua sen kasvattaja luonnehti "down-lapsen kaltaiseksi". Normaalikokoisena syntyneellä oli voimakas yläpurenta, aukile, pitkä kieli ja poikkeva pään muoto. Pennulla epäitiin vesipäätä, mutta sitä ei koskaan magneettikuvattu, koska vesipäähän viittaavia oireita ei ollut. Aikuisena pennulla todettiin patellaluksaatio ja vatsan oirehdintaa, joka vaikutti autoimmuunitaustaiselta. Nämä ongelmat eivät todennäköisesti liittyneet sen kehityshäiriöön, koska sen normaalisti kehittyneellä veljellä on myös ollut vahvasti immuunijärjestelmän ongelmiin viittaavia silmäoireita (toistuvat iriitit) ja niihin pysyvä estolääkitys. Sukurasite näyttää ilmeiseltä: pentujen aiemmin terveellä emällä tiineys laukaisi autoimmuunitaustaiselta vaikuttavia terveysongelmia (erityisesti toistuvat iriitit). Emä oli myös aggressiivinen pennuilleen (sama koiras on nostettu jo aiemmin esiin

kohdassa "imetys ja pentujen hoito").

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Ihanteellisen bolognesen rakenne on pääosin ongelmaton ja äärimmäisiä anatomisia piirteitä ei tavoitella. Liiallista neliömäistä rakennetta tulee välttää, sillä se voi altistaa takajalkojen rakenneongelmille. Koirista ylivoimaisesti suurin osa on kuitenkin korkeuttaan selvästi pidempiä.

Silmien rakenne altistaa liialliselle silmävuodolle (epiphora).

Bolognesen kuono on normaalin mittainen (2/5 koko pään pituudesta) ja kallo litteä. Viime aikoina on näyttelykehissä havaittu yhä enemmän koiria, joilla on pyöreämpi kallo, lyhyempi kuono ja voimakkaampi otsapenger. Ilme on rodulle väärä ja altistaa sairauksille (Chiari-tyyppinen epämuodostuma ja syringomyelia). Pään muodon muuttuminen on todellinen, olemassa oleva riski, joka on syytä tiedostaa.

Rodun rakenteessa ei ole merkittäviä anatomisia esteitä luonnolliselle lisääntymiselle, mutta polttoheikkoutta esiintyy jonkin verran, mikä voi vaikuttaa synnytyksen kulkuun.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Bolognesen terveyttä voi pitää kohtalaisena, mutta tietyt sairaudet ja viat esiintyvät rodussa yleisemmin ja niihin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Rodun yleisin perinnöllinen sairaus on patellaluksaatio, jonka esiintyvyyttä tulisi vähentää huolellisilla jalostusvalinnoilla. Muita rodussa esiintyviä merkittäviä sairauksia ovat PRA (prcd-PRA ja tuntematon muoto) sekä harvinaisempi, mutta vakava portosysteeminen shuntti (maksashuntti). Distichiasis on bolognesella yleinen, ja lisäksi rodussa esiintyy purentavikoja sekä kivesvikoja suhteellisen paljon. Sydänsairauksien ja Cushingin taudin esiintyvyyttä on syytä seurata ja kartoittaa jatkossa tarkemmin. Rodussa esiintyy myös liiallista silmävuotoa, joka ei ole varsinainen sairaus, mutta sitä voidaan pitää epätoivottavana ominaisuutena. (Koiranet, 2025.)

Lisääntymisterveys on rodussa pääosin hyvä, mutta polttoheikkoutta esiintyy jonkin verran. Tähän tulee kiinnittää huomiota, sillä rodun elinvoiman säilyttämiseksi on tärkeää, että astutukset, tiineydet, synnytykset ja pentujen hoito sujuvat ongelmitta.

Rodussa on syntynyt yksittäisiä pienikokoisia ja heikkoja pentuja, joiden elinvoimaisuus on ollut heikentynyt. Pentua, joka tarvitsee merkittävää tukihoitoa ensimmäisten elinviikkojensa aikana pysyäksensä hengissä, ei tule käyttää jalostuksessa. Myös liian pienikokoisten aikuisten yksilöiden jalostuskäyttöä on syytä välttää. Jalostukseen käytettävän nartun tulisi painaa vähintään kolme kiloa, mutta suositeltava alaraja olisi lähempänä 3,5 kiloa.

Ongelmien mahdollisia syitä

Bolognesen terveysongelmien taustalla on useita tekijöitä, joista merkittävimpiä ovat pieni jalostuspohja, suosittujen yksilöiden runsas jalostuskäyttö ja geneettisen monimuotoisuuden kaventuminen. Rodussa esiintyvien sairauksien, kuten patellaluksaation, silmänsairauksien (distichiasis ja PRA) sekä maksashuntin, ehkäiseminen edellyttää tarkkaa jalostussuunnittelua ja monipuolista yksilöiden käyttöä jalostuksessa.

Sukusiitostaantuma on yksi riskitekijä, joka voi ilmetä heikentyneenä lisääntymisterveytenä, pienentyneinä pentuekokoina ja synnytysvaikeuksina. Rodussa esiintyvä polttoheikkous voi osittain johtua geneettisestä suppeudesta, minkä vuoksi jalostuksessa on tärkeää huomioida monimuotoisuuden säilyttäminen. Jalostukseen ei tule käyttää yksilöitä, joilla itsellään tai joiden lähisuvussa on esiintynyt runsaasti synnytysvaikeuksia. Jos polttoheikkoudelle ei ole selvää syytä, kuten liian suurta pentuetta tai kuollutta pentua, kyseistä narttua ei tule käyttää jalostukseen uudelleen. Sama koskee narttua, joka ei ole kyennyt huolehtimaan pennuistaan.

Lisäksi suosittujen urosten liiallinen jalostuskäyttö voi vaikuttaa haitallisesti rodun terveystilanteeseen. Jos yksilöä käytetään jalostuksessa laajasti ennen kuin sen perinnöllinen terveys on kattavasti arvioitu, sairauksien leviämiskasvu kasvaa. Monet perinnölliset sairaudet ilmenevät vasta koiran ollessa 3–6 vuoden iässä, joten nuorten koirien runsasta jalostuskäyttöä on syytä välttää.

Rodussa esiintyy myös allergioita, iho-ongelmia ja ruoansulatuskanavan häiriöitä, joiden syitä ei ole vielä laajasti tutkittu. Näiden ongelmien esiintyvyyttä on seurattava tarkasti, ja mikäli ne yleistyvät, niiden taustasyitä on analysoitava seuraavassa jalostuksen tavoiteohjelman päivityksessä.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Suomen Kennelliitto- Finska Kennelklubben ry

BOLOGNESE (BOLOGNESE)

Alkuperämaa: Italia

KÄYTTÖTARKOITUS:	Seurakoiria
FCI:N LUOKITUS:	Ryhmä 9 seura- ja kääpiökoirat
	Alaryhmä 1 bichonit ja sukulaisrodut
	Käyttökoetulosta ei vaadita.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Bolognesen ja maltankoiran alkuperä sekoitetaan usein keskenään, sillä molemmat rodut polveutuvat samoista pienistä koirista, joita Aristoteles (384–322 eaa) kutsui nimellä ”canes melitensis”. Bolognese tunnettiin jo roomalaisajalla, ja koko Rooman valtakunnan ajan ne olivat valtaapitävien antamia, korkeasti arvostettuja lahjoja. Cosimo de Medici (1389–1464) lahjoitti Brysseliin peräti kahdeksan yksilöä belgialaisille aatelmiehille. Espanjan kuningas Filip II, joka hallitsi vuosina 1556–1598, sai Esten herttualta lahjaksi kaksi koiraa ja totesi kiitoskirjeessään, että ”nämä kaksi pientä koiraa ovat kuninkaallissimmat lahjat, jotka hallitsija voi saada”. Myös Tizian, Pieter Brueghel vanhempi ja Goya ovat kuvanneet bologneseja maalauksissaan.

YLEISVAIKUTELMA: Pienikokoinen, suhteellisen vankka, tiivisrakenteinen koira, jolla on puhtaanvalkoinen, pitkä ja pörheä karvapeite.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Neliömäinen; rungon pituus on sama kuin säkäkorkeus. Pään pituus on 1/3 säkäkorkeudesta. Rintakehän syvyys on lähes puolet säkäkorkeudesta.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Hillitty, yleensä ei erityisen vilkas. Kekseli-äs, tasainen ja erittäin kiintynyt isäntäväkeensä ja lähipiiriinsä.

PÄÄ: Keskipitkä, leveys poskikaarien kohdalta on sama kuin kallo-osan pituus.

Kallo: Sivusta katsottuna hieman soikea (munanmuotoinen), päälaki melko litteä ja kallo sivuilta hieman kaartunut. Otsaluut ovat selvästi havaittavissa. Kallon ja kuonon ylälinjat ovat yhdensuuntaiset. Vähäinen otsauurre ja niskakyhmy. Kallo on hieman kuonoa pitempi.

Otsapenger: Melko selvä.

Kirsu: Suoraan kuononselän jatkeena, kookas ja väriltään musta. Sivulta katsottuna kirsun etureuna on pystysuora.

Kuono: Pituudeltaan noin 2/5 koko pään pituudesta. Kuononselkä on suora ja kuono sivut yhdensuuntaiset, joten kuonon etuosa on lähes neliömäinen. Kuonon tyvi on hyvin meislautunut.

Huulet: Ylähuulet eivät ole kovin syvät, eivätkä ne saa peittää alahuulia. Kuonon alalinja muodostuu alaleuan linjasta.

Leuat / hampaat: Leuat ovat normaalisti kehittyneet ja täydellisesti toisiinsa sopivat. Hampaat ovat valkoiset, tasaisesti sijoittuneet, vahvat ja täysilukuiset. Leikkaava purenta, tasapurenta hyväksytään.

Silmät: Lähes suoraan eteenpäin suuntautuneet, hieman keskikokoa suuremmat, eivät ulkonevat. Silmäaukko on pyöreä, silmänvalkuainen ei näy. Silmäluomien reunat ovat mustat ja silmäterät tumman okranväriset.

Korvat: Korkealle kiinnittyneet, pitkät ja riippuvat. Tyvestään melko jäykät ja kallosta koholla, mikä saa pään vaikuttamaan todellista leveämmältä.

KAULA: Kuiva ja samanpituinen kuin pää.

RUNKO: Koska bolognese on neliömäinen koira, rungon pituus mitattuna olkanivelestä istuinluun kärkeen on sama kuin säkäkorkeus.

Ylälinja: Suora selkälinja ja hieman kaartuva lanneosa sulautuvat pehmeästi lantionlinjaan.

Säkä: Vain hieman erottuva. Lapaluiden kärjet selvästi erillään. Selkä: Suora.

Lanne: Lyhyt, vahva, hieman kaartuva.

Lantio: Hyvin leveä ja vain hieman viisto.

Rintakehä: Tilava, ulottuu kyynärpäiden tasolle ja on syvyydeltään lähes puolet säkäkorkeudesta; kylkiluut ovat kaarevat. Rintalastan kärki vain hieman havaittavissa.

Alalinja ja vatsa: Vatsalinja myötäilee rintalastaa ja kohoa vain hieman vatsaa kohti.

HÄNTÄ: Kiinnittynyt lantionlinjan jatkeeksi ja selän päälle kaartunut.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Yleisvaikutelma: Täysin suorat ja rungon keskilinjaa kanssa yhdensuuntaiset. Lavat: Pituudeltaan 1/4 säkäkorkeudesta, viistot ja lähes rungon keskilinjaa kanssa yhdensuuntaiset.

Olkavarret: Tiiviisti rungonmyötäiset ja lähes yhtä pitkät kuin lavat, mutta eivät yhtä viistot.

Kyynärpäät: Rungonmyötäiset.

Kyynärvarret: Yhtä pitkät kuin olkavarret ja täysin pystysuorat.

Välikämmenet: Edestä katsottuna jatkavat kyynärvarren pystysuoraa linjaa, sivulta katsottuna hieman viistot.

Etukäpälät: Muodoltaan soikeat; päkiät ovat joustavat ja väriltään tummat; kynnet ovat erittäin kovat ja väriltään mustat.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Takaa katsottuna istuinluun kärjestä maahan pystysuorat ja yhdensuuntaiset.

Reidet: Pituudeltaan 1/3 säkäkorkeudesta ja viistot, takaa katsottuna pystysuorat. Polvet: Tiiviit, polvikulma ei ole kovin voimakas.

Sääret: Reisiä pitemmät.

Kintereet: Kinnerkulma ei ole kovin voimakas.

Väljalat: Pituudeltaan hieman alle kolmannes säkäkorkeudesta.
Takakäpälät: Kuten etukäpälät, mutta eivät yhtä soikeat.

LIIKKEET: Vapaat ja tarmokkaat. Pään asento on ylväs ja arvokas.

NAHKA: Tiiviisti pinnanmyötäinen kaikkialla rungossa. Limakalvot ja vilkkuluomet ovat ehdottomasti mustat.

KARVAPEITE

Karva: Kauttaaltaan pitkää päästä hännänpäähän ja selästä käpäliin. Kuonossa karva on lyhyempää. Karva on pörheää ja muodostaa kauttaaltaan samanlaisia pitkiä kiharoita; ei koskaan litteää ja tiivistä eikä muodosta hapsuja.

Väri: Kauttaaltaan puhtaan valkoinen; hyvin vähäiset norsunluun sävyt eivät ole hylkääviä virheitä.

KOKO JA PAINO

Säkäkorkeus: Urokset 27–30 cm, nartut 25–28 cm.

Paino: 2.5–4 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

- Karsastus

VAKAVAT VIRHEET:

- Selvästi erisuuntaiset tai yhtenevät kallon ja kuonon ylälinjat
- Kyömy kuononselkä
- Alapurenta
- Uroksilla säkäkorkeus alle 25 cm tai yli 33 cm sekä nartuilla alle 22 cm ja yli 32 cm

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- Pigmentin puute kirsussa
- Muun värinen kuin musta kirsu
- Voimakas alapurenta, jolloin hampaat näkyvät ja kuonon muoto muuttuu
- Moleminpuolinen pigmentinpuute silmäluomissa
- Herasilmä
- Hännättömyys
- Luonnostaan lyhyt tai lyhennetty häntä
- Muu kuin valkoinen väri
- Läiskikkyys tai täplikkyys

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutu- neina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Suurin osa bologneseista elää lemmikkeinä ja kotikoirina, mutta koiraharrastuksista

ylivoimaisesti suosituin on koiranäyttelyissä käyminen. Näyttelyitä harrastaa melko pieni, mutta hyvin aktiivinen joukko. Luonne- ja terveystarkastuksessa kuusi vastaajaa (vastausten kokonaismäärä 227) kertoi koiran olevan ensisijaisesti näyttelykoira.

Vuosina 2015–2024 bologneseille on kotimaassa kertynyt 2025 näyttelykäyntiä. Tämä tarkoittaa noin 200 näyttelykäyntiä/vuosi. Vuosittain järjestettävistä näyttelyistä koiramäärissä mitattuina erottuvat joulukuun Voittaja-näyttelyt (usein parikymmentä koiraa) sekä rotujärjestö Suomen Kääpiökoirat ry:n loppukesästä järjestämä Kaivopuiston erikoisnäyttely. Voittaja-näyttelyt ovat muutamina vuosina houkuttelleet myös ruotsalaisia koiria. Muissa näyttelyissä osanottajamäärät ovat olleet matalampia, parhaimmillaan reilu kymmenen koiraa. (Koiranet, 2025.)

Tarkasteluvälillä 81 % osallistuneista koirista on saanut laatuarvion ERI ja 15 % EH. Tätä alempia laatuarvioita on jaettu hyvin harvoin, H:ta 58 kertaa, T:tä 4 kertaa, EVA 8 kertaa sekä HYL 4 kertaa. (Koiranet, 2025.)

Rodun koirien jalostustarkastukset

Rodussa ei ole järjestetty jalostustarkastuksia. Ihanneprofiilien luominen jalostustarkastuksiin on yhdytyksen suunnittelulistalla.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Bolognese on puhtasverinen seurakoira. Ulkomuoto on muotoutunut miellyttämään ihmisen silmää. Luonne- ja terveystarkastuksessa luonne (54 % vastaajista), koko (36 %) ja ulkomuoto (29 %) olivat keskeisimpiä syitä valita roduksi juuri bolognese. Ulkonäön osalta vastauksissa toistuivat koko, väri, pitkä turkki (”karvapallero”) ja luonnollisuus. ”Ihana, pieni, valkoinen karvakerä.” ”Kaunis, sopivan kokoinen, hyvä luonteinen ja siitä ei lähde karvaa.” Pieni koira, ei lähde karvaa, turkki, joka näyttää luonnolliselta näyttelylookissakin.” ”Luonnollinen ulkonäkö.”

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Bolognesen ulkomuodossa esiintyy merkittävää vaihtelua, mikä johtuu rodun taustasta. Koska rotu on suhteellisen nuori ja rakennettu eri roduista, yksilöissä voi näkyä piirteitä, jotka eivät täysin vastaa rotumääritelmää. Tämä tekee arvioinnista haastavaa myös ulkomuototuomareille, joista harvalla on syvällistä perehtyneisyyttä rotuun.

Rotumääritelmän mukaisesti bolognesen tulee olla neliömäinen, mutta käytännössä suurin osa yksilöistä on rungoltaan pidempiä kuin korkeita. Toisaalta hyvin neliömäiset koirat ovat usein liian korkeajalkaisia ja kevytrakenteisia. Yleisesti ottaen neliömäisyyttä ei pidä liioitella. Neliömäisyyteen liittyvät usein heikosti rakentuneet takajalat, esimerkiksi liian suorat takakulmaukset. Hyvä ja tiivis rakenne, lyhyt lanne, turkki ja oikea hännän kanto pitävät huolen siitä, että yleisvaikutelma on kompakti ja neliömäinen, vaikka mitattuna koira todellisuudessa on korkeuttaan pidempi.

Rotumääritelmän antamat säkäkorkeus- ja painorajat eivät aina kohtaa käytännön kanssa. 30

cm korkea uros voi painaa yli 6 kg, kun taas 25 cm korkea narttu painaa yleensä vähintään 4 kg. Liian pienikokoisten yksilöiden jalostuskäyttöä on syytä välttää, sillä se voi altistaa terveysongelmille. Jalostukseen käytettävän nartun suositeltava minimipaino on lähempänä 3,5 kiloa.

Virheellinen turkin laatu on puhtaasti rotutyyppiin liittyvä ongelma. Bolognesella on aivan omanlaisensa, muista kääpiökoiraroduista erottuva turkki, ilmava, runsas, rungosta ylöspäin kohoava ja kauttaaltaan kreppikiharoiden peitossa. Tyypillisimmin virheellinen turkki on liian suora, laineikas, kiiltäväpintainen, laskeutuva, jopa jakaukselle asettuva. Myös korkkiruuvikiharaa tavataan. Virheellisissä turkeissa näkyvät bolognesen taustalta löytyvät muunrotuiset koirat.

Turkin oikea väri on luonnonvalkoinen tai norsunluunvalkoinen, ei puhtaanvalkoinen, kuten rotumääritelmässä sanotaan. Tämä on italialaisten ulkomuototuomareiden ja rodun kasvattajien yleisesti jakama käsitys. Uusimpaan rotumääritelmään lisättiin: "hyvin vähäiset norsunluun sävyt eivät ole hylkääviä virheitä".

Rodussa on havaittu viime vuosina pään muodon suhteen muutoksia. Yhä useammalla yksilöllä on pyöreämpi kallo, lyhyempi kuono ja voimakkaampi otsapenger. Tämä ei ole vain ulkomuoto-ongelma, vaan myös terveysriski, sillä se altistaa rodun neurologisille sairauksille, kuten Chiari-tyyppiselle epämuodostumalle ja syringomyelialle.

Ongelmien mahdollisia syitä

Rodun ulkomuodon ja rakenteen vaihtelulle on useita syitä. Ensisijaisesti bolognesen geneettinen tausta on monimuotoinen, sillä rotu on koostettu muista roduista melko lyhyessä ajassa. Tämän takia rodun standardointi on edelleen kesken, ja ulkomuodossa esiintyy paljon yksilöllisiä eroja.

Toinen merkittävä tekijä on ulkomuototuomareiden vaikutus jalostusvalintoihin. Näyttelymenestyjät vaikuttavat siihen, millaisia yksilöitä jalostukseen valitaan, mikä voi johtaa tiettyjen ominaisuuksien korostumiseen. Esimerkiksi hyvin neliömäiset, korkeajalkaiset yksilöt voivat menestyä näyttelyissä pitkien jalkojen tuoman näyttävän liikkeen ansiosta, vaikka niiden rakenne ei täysin vastaisi rotumääritelmää. Myös trimmatut yksilöt pärjäävät usein paremmin näyttelykehissä, vaikka rotu tulisi esitellä luonnollisena.

Turkin laatu ja pään rakenne ovat muuttuneet osittain siitä syystä, että rodun alkuperäisiä ominaisuuksia ei ole määritelty yhtä tarkasti kuin monilla vanhemmilla roduilla. Jalostuksessa on saatettu painottaa muita ulkonäöllisiä seikkoja, jolloin esimerkiksi oikeanlaisen turkin rakenne tai pään mittasuhteet eivät ole olleet ensisijaisia valintakriteereitä.

Lisäksi bolognesen rakennehaasteet, kuten takajalkojen virheasennot ja liian lyhyt lanne, voivat olla yhteydessä patellaluksaation esiintyvyyteen. Koska rotu on ennen kaikkea seurakoira, rakenteen optimointi ei ole aina ollut jalostuksen ensisijainen tavoite samalla tavalla kuin työ- tai urheilukoirilla.

Rodun säilyttämiseksi terveenä ja rotumääritelmän mukaisena on tärkeää lisätä kasvattajien tietämystä rakenteellisista asioista ja varmistaa, että jalostusvalinnat perustuvat paitsi ulkomuotoon myös koiran terveyteen ja rakenteelliseen kestävyyskykyyn.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi
Rodulla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi
Tämä jalostuksen tavoiteohjelma on laadittu vuosille 2026–2030.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Taulukko 11. Koiranet-Jalostukseen runsaimmin käytettyjen urosten jälkeläisten tutkimukset (Koiranet, 11.02.2025)

#	Uros	Synt. vuosi	Pennut				Polvet				Silmät			
			Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1	NICCO LUMA TOMIO	2015	13	51	0	4	3	2	6%	*	4	3	8%	*
2	AQUAVIT PIECE OF PUZZLE	2016	13	45	0	55	10	3	22%	30%	9	2	20%	22%
3	MITTINI'S PRINS OLAV	2015	10	39	0	25	7	1	18%	14%	9	1	23%	11%
4	BOUNIE ONE IN THE EYE	2015	8	33	0	11	2	1	6%	*	2	1	6%	*
5	SNOW WIZARD'S FIOCCO DI NEVE	2015	7	30	3	11	3	3	10%	100%	3	0	10%	0%
6	ENRICO BEL DIAMOND	2017	10	28	0	9	3	0	11%	0%	3	1	11%	33%
7	ORIONE DELLA CORTE DEL PIOLA	2021	6	28	15	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*
8	BOUNIE YOU ALWAYS MAKE ME SMILE	2018	6	24	3	11	4	1	17%	25%	4	2	17%	50%
9	LUMINOSA PUPAZZO DI NEVE	2016	6	24	0	27	4	0	17%	0%	5	3	21%	60%
10	RADAMANTINO MON AMI'	2015	8	24	0	38	9	4	38%	44%	10	3	42%	30%
11	SNOW WIZARD'S OH LÀ LÀ ORAZIO	2021	4	20	6	0	1	0	5%	*	0	0	0%	*
12	HUNKY-DORY INFALLIBLE	2015	5	19	0	5	4	3	21%	75%	5	1	26%	20%
13	CRYSTALROSE'S LUCIANO	2017	4	15	0	0	1	1	7%	*	1	1	7%	*
14	CRYSTALROSE'S BOLLINGER	2021	4	15	12	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*
15	FROST CANDY CANIS BOHEMIA	2019	4	15	0	20	3	0	20%	0%	3	0	20%	0%
16	KÖBÁNYAI PELYHES BRANDON LEE	2019	4	14	0	0	0	0	0%	*	1	1	7%	*
17	BIANCA BAMBAGIA ILARIO DI OSKAR	2016	4	14	0	10	3	0	21%	0%	3	1	21%	33%
18	BOUNIE PRINCE CHARMING	2015	3	13	0	10	3	1	23%	33%	3	0	23%	0%
19	LITTLE WHITE WONDER ELISEO	2023	3	13	13	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*
20	NORTHERNPRIDE BONBON	2017	2	10	0	1	2	1	20%	50%	2	0	20%	0%

Taulukko 12. Koiranet-Jalostukseen runsaimmin käytettyjen narttujen jälkeläisten tutkimukset (Koiranet, 11.02.2025)

#	Narttu	Synt. vuosi	Pennut				Polvet				Silmät			
			Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1	LOVELY LION PRETTY	2016	5	24	0	40	6	0	25%	0%	6	2	25%	33%
2	LOVELY LION NAMNAM	2015	5	21	0	3	1	1	5%	*	1	1	5%	*
3	PICI PELYHES JÁZMIN	2015	5	21	0	3	2	1	10%	50%	1	0	5%	*

4	LUMINOSA PEPITA D'ORO	2016	5	16	0	10	3	1	19%	33%	3	2	19%	67%
5	SWEET THING DREAM SURINA	2020	3	16	6	8	1	1	6%	*	1	0	6%	*
6	LOVELY LION MAKES YOU LAUGH	2015	4	16	0	0	1	0	6%	*	2	2	12%	100%
7	SLOVKYN DIANA FLYINGPEARL	2017	3	14	0	0	1	1	7%	*	1	0	7%	*
8	LITTLE WHITE WONDER WINTER DORETTA	2020	3	14	5	1	2	1	14%	50%	2	0	14%	0%
9	BLANCA	2018	3	13	0	5	2	0	15%	0%	2	2	15%	100%
10	DOMENICA CANIS BOHEMIA	2018	3	13	0	0	1	1	8%	*	1	0	8%	*
11	BOUNIEN VICTORIOUS VENDETTA	2017	4	12	0	17	4	0	33%	0%	3	1	25%	33%
12	CONCRETE CLOUDS RAKAS RAKKAAMPI RAKKAIN	2020	3	12	8	0	1	0	8%	*	1	1	8%	*
13	BOUNIEN GENIE IN A BOTTLE	2020	2	12	6	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*
14	LUMINOSA QUALSIASI COSA	2017	3	12	0	3	2	1	17%	50%	3	1	25%	33%
15	BIANCA BAMBAGIA LAURA BIAGIOTTI	2018	3	12	3	11	3	1	25%	33%	3	0	25%	0%
16	BOLOCANIS GREAT MINDS THINK ALIKE	2018	2	11	0	16	4	1	36%	25%	4	1	36%	25%
17	SISMIX HARMONIA	2015	2	11	0	18	4	1	36%	25%	4	1	36%	25%
18	CRYSTALROSE'S FERENZINA	2016	3	11	0	3	2	0	18%	0%	2	0	18%	0%
19	ANIELA	2017	3	11	4	3	1	0	9%	*	1	0	9%	*
20	AMORE BOREALIS BOW CHICKA BOUNIEN	2016	2	10	0	7	1	0	10%	0%	1	1	10%	100%

Yllä olevista taulukoista käy ilmi, kuinka paljon terveystutkimuksia on tehty vuodesta 2015 alkaen rodun 20 käytetyimmälle uroksien ja narttujen jälkeläisille. Tilastoista näkyy, kuinka suuri osuus tutkituista on todettu sairaksi silmien sekä polvien osalta.

Lonkka- ja kyynärtutkimuksia on tehty rodussa vain vähän.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Bolognesella ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa, joten vertailua ei voi tehdä.

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Bolognesella ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa eikä PEVISA-ohjelmaa.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Tavoitteet	Toimenpiteet
------------	--------------

Säilyttää rodun geneettinen monimuotoisuus	Annetaan suositus sukusiitosasteen ylärajasta, tuetaan ja lisätään erisukuisten tuontikoirien käyttöä, kannustetaan lemmikkikodeissa olevien jalostuksellisesti laadukkaiden yksilöiden jalostuskäyttöä.
Vähentää yksittäisten urosten liiallista käyttöä jalostuksessa ja edistää tasaisempaa jalostuskoirien käyttöä.	Otetaan käyttöön jalostussuositus, jossa rajoitetaan jälkeläismäärää. Pyritään etsimään kotikoiraksi lähteneitä vierassukuisia uroksia jalostuskäyttöön.
Kasvattajien määrän kasvattaminen ja sitouttaminen pitkäjänteiseen jalostustyöhön.	Tarjotaan kasvattajille jalostukseen liittyvää koulutusta, tuetaan heidän verkostoitumistaan ja edistetään laadukasta yhdistystoimintaa.

Käyttäytyminen ja luonne

Tavoitteet	Toimenpiteet
Säilyttää bologneselle tyypillinen luonne.	Painotetaan kasvattajille luonteen tärkeyttä jalostusvalinnoissa, luodaan jalostustakastuksia varten luonteen ihanneprofiili ja kannustetaan rodun edustajia luonne- ja käyttäytymistesteihin.
Pyritään keräämään lisää tietoa bolognesen käyttäytymistä ja luonteesta.	Uusitaan luonne- ja käyttäytymiskysely tarkemmilla kysymyksillä.

Käyttöominaisuudet

Tavoitteet	Toimenpiteet
Yksilöiden sopivuus rodun alkuperäiseen käyttöön, eli seurakoiraksi.	Painotetaan luonteen ja käyttäytymisen merkitystä jalostusvalinnoissa muun terveyden rinnalla. Kannustetaan osallistumaan luonnetta ja käyttäytymistä arvioiviin virallisiin testeihin ja kokeisiin.

Terveys ja lisääntyminen

Tavoitteet	Toimenpiteet
Vähennetään perinnöllisiä sairauksia rodussa ja pidetään niiden määrä kurissa, kuten patellaluksaatio, PRA ja muut silmäsairaudet.	Jalostussuositukset, PEVISA, geenitestit, tiedottaminen.
Terveystutkittujen koirien määrän lisääminen sekä varmistaminen, että kaikille jalostukseen käytettäville koirille on tehty viralliset terveystutkimukset, jotka ovat astutushetkellä voimassa (silmit ja polvet.) Pyritään vähentämään patellaluksaation esiintymistä rodussa. Keskeinen tavoite on saada tutkittujen koirien määrä (erityisesti yli	Tuetaan mahdollisuuksien mukaan terveystutkimuksia ja geenitestausta.

kolmevuotiaana tutkittujen) mahdollisimman korkeaksi.	
Saada selville rodussa esiintyvän maksashuntin todellinen määrä ja keksiä keinot saada sen määrä kuriin.	Kyselyt ja tiedottaminen.
Säilyttää rodun hyvä lisääntymisterveys ja kiinnittää erityistä huomiota polttoheikkouteen.	Suosittelaa jalostukseen valittavaksi vain yksilöitä, joiden suvussa ei esiinny runsaasti synnytysvaikeuksia. Kasvatetaan kasvattajien tietoutta synnytysvaikeuksista.

Ulkomuoto

Tavoitteet	Toimenpiteet
Lisätään kasvattajien, ulkomuototuomareiden ja koiranomistajien tietoutta bolognesen oikeasta ulkomuodosta ja rakenteesta.	Tiedottaminen, ulkomuototuomareiden kouluttaminen sekä tuomarikoulutusaineiston tarkistaminen tältä osin.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Bolognese ry:n jalostusohjesääntö on päivitetty 8.3.2025 yhdistyksen vuosikokouksen päätöksellä seuraavalla sisällöllä:

Bolognese ry:n jalostusohjesäännön tarkoituksena on antaa suositukset ja ohjeet bolognesen jalostukselle sekä määrittää yhdistyksen suosittelemat rajat. Jalostusohjesääntö ei rajoita koirien rekisteröintiä. Sitoumuskasvattajien tulee täyttää jalostusohjesäännössä määritetyt kriteerit (korostettuna).

Bolognese ry ylläpitää www-sivuillaan ja sähköisessä BologneseUutiset-lehdessään kasvattajalistaa sekä välittää pentuvälityksessään listalla olevien kasvattajien kasvattamia pentuja. Kasvattaja ilmoittautuu listalle ilmoittamalla siitä sähköpostitse Bolognese ry:n hallitukselle ja sitoutuu noudattamaan alla lueteltuja sääntöjä.

JALOSTUKSEN TAVOITE

Jalostuksen tavoitteena tulee olla henkisesti ja fyysisesti terve, rodunomaisesti rakentunut sekä luonnollisesti lisääntymiskykyinen bolognese. Erityistä huomiota kiinnitetään geneettisen monimuotoisuuden säilyttämiseen ja rodun perinnöllisten sairauksien hallintaan. Rotutyypillisiä piirteitä, kuten tasapainoista ja seurallista luonnetta sekä liioittelematonta ulkomuotoa, tulee vaalia jalostusvalinnoissa. Jalostuksen tulee perustua monipuoliseen geenipohjaan ja harkittuihin yhdistelmiin, joissa painotetaan terveyttä, luonnetta ja rakenteellista kestävyyttä.

Kasvattaja noudattaa kasvatustyössään ja koiranpidossaan Suomen eläinsuojelulakia sekä Suomen Kennelliiton koiranpidosta ja pentujen teettämistä ja luovuttamisesta antamia

sääntöjä ja ohjeita, kuten kasvattajasitoumusta sekä koiranomistajan ja -haltijan perussääntöä. Pennut myydään eläinlääkärin tarkastamina. Tarkastuksesta on oltava myyntihetkellä kirjallinen todistus.

JALOSTUSKOIRAT

Jalostukseen pyritään käyttämään mahdollisimman korkealaatuisia yksilöitä, jotka ovat henkisesti ja fyysisesti terveitä sekä rodunomaisesti rakentuneita. Jalostusarvoa arvioitaessa huomioidaan koiran oman laadun lisäksi sen sukulaisten ja jälkeläisten ominaisuudet. Jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa otetaan huomioon yksilöiden luonne, ulkomuoto, perinnölliset viat ja sairaudet sekä koko rodun geneettinen monimuotoisuus. Jalostuksessa tulee välttää yhdistämisestä yksilöitä, joilla on sama perinnöllinen terveysriski tai rakenteellinen ongelma, jotta rodun hyvinvointi ja elinvoimaisuus säilyvät pitkällä aikavälillä. Jalostusyksilöiden tulee olla terveitä ja hyväluontoisia.

IKÄ

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla astutushetkellä vähintään 20 kuukauden ikäisiä. Suositeltavaa on, että jalostukseen käytettävä koira olisi vähintään kaksivuotias tai mielellään tätä vielä vanhempi, jotta sen terveydestä, luonteesta ja periytyvistä ominaisuuksista saadaan mahdollisimman kattavaa tietoa.

9 vuotta täyttänyttä narttua ei tule enää käyttää jalostukseen. Ensimmäistä kertaa astutettavan nartun yläikärajaksi suositellaan kuutta vuotta.

Kahdeksan vuotta täyttäneen nartun astuttaminen edellyttää eläinlääkärintodistusta, jossa todetaan nartun olevan terve ja hyväkuntoinen, eikä pennuttamisesta ole haittaa sen terveydelle. Todistus on esitettävä ennen astutusta, eikä se saa astutushetkellä olla kuutta kuukautta vanhempi. Todistus tallennetaan Omakoira-palveluun eläinlääkärin toimesta, ja koiran omistaja maksaa siihen liittyvän käsittelymaksun.

Nuorten koirien jalostuskäytössä suositellaan varovaisuutta, sillä monet perinnölliset sairaudet voivat ilmetä vasta useamman vuoden iässä. Lisäksi liian varhainen jalostuskäyttö voi johtaa rodun perimän kaventumiseen ja yksittäisten koirien liialliseen jalostuskäyttöön ennen kuin niiden periyttämiskykyä on ehditty arvioida riittävästi.

PENTUETIHEYD

Nartulla saa olla enintään viisi pentuetta sen elinaikana. Pentueiden välillä tulee olla vähintään 10 kuukautta. Tätä tiheämpi pennutus sallitaan alle 8-vuotiaalle nartulle yhden kerran ilman poikkeuslupaa, jonka jälkeen narttu asetetaan 12 kuukauden jalostuskieltoon.

JÄLKEÄISMÄÄRÄ JA SUKUSIITOS

Jalostusyhdistelmissä sukusiitosprosentin ei tule ylittää 6,25 %, kun se lasketaan neljän sukupolven perusteella. Lähisukulaisyhdistelmiä (isä/emä × jälkeläinen 25 %, täyssisarukset 25 %) ei tule tehdä.

Bolognese ry suosittelee, että yksilön jälkeläismäärä ei ylitä 10 % rodun neljän viimeksi

kuluneen vuoden rekisteröinneistä. Alle 4-vuotiaan uroksen jälkeläismäärä ei saa ylittää 20 pentua.

Jos jälkeläismäärä ei ole ylittynyt aiemmissa pentueissa, viimeinen pentue voi ylittää sen. Suositeltu jälkeläismäärä vuodelle 2025 perustuen neljän viimeksi kuluneen vuoden rekisteröinteihin (337 yksilöä) on 34 pentua.

SILMÄSAIRAUDET

Pentujen vanhemmilla tulee olla voimassa oleva virallinen silmätarkastuslausunto.

Silmätarkastuslausunto ei saa astutushetkellä olla 12 kuukautta vanhempi. Koiran tulee olla silmätarkastushetkellä vähintään 12 kk ikäinen. Yli 8 vuotiaana tehty lausunto silmätarkastuksesta voidaan katsoa olevan lopullinen.

Silmäsairauksien suhteen noudatetaan seuraavia sääntöjä:

Koiraa ei saa käyttääjalostukseen, jos sillä on diagnosoitu jokin seuraavista silmäsairauksista:

- PRA
- Katarakta eli perinnöllinen harmaakaihi
- Linssiluksaatio, LL
- tRD
- PHPV/PHTVL asteet 2 – 6
- PPM, vakavat muutokset
- Endoteeli dystrofia
- Distichiasis, aste vakava

Jos koiralla on diagnosoitu jokin seuraavista silmäsairauksista, se voidaan parittaa ko. sairauden suhteen terveeseen yksilön kanssa:

- mRD, gRD
- PHPV/PHTVL aste 1
- PPM, lievät muutokset
- Epiteliaalinen/stromaalin dystrofia
- Distichiasis, aste lievempi kuin vakava

Tuntematon PRA-muoto/kaihi: Jos lähisuvussa esiintyy, yhdistettävä vain terveeseen yksilöön.

PRCD-PRA GEENITESTI

Vähintään toinen pentueen vanhemmista tulee olla geenitestattu prcd-PRA geenin suhteen tuloksella ”Terve”. Geenitestin perusteella todetun kantajan saa parittaa vain geenitestin tuloksen perusteella ’terveen – ei kantajan’ kanssa. ’Terveen – ei kantajan’ saa parittaa myös testaamattoman koiran kanssa.

Geenitestitulos hyväksytään Suomen Kennelliiton hyväksymistä laboratorioista. Geneettisesti terveiden vanhempien jälkeläiset merkitään terveiksi kaksi sukupolvea testatuista koirista.

POLVILUMPION SIIJOILTAANMENO ELI PATELLALUKSAATIO

Kennelliiton jalostusstrategian mukaisesti koiran terveyttä ja hyvinvointia vaarantavissa tai elinikää lyhentävissä sairauksissa Kennelliiton hyväksymän asteikon huonoin tulos estää koiran jalostuskäytön, kuten patellaluksaation aste 4. Bolognese ry:n jalostusohjesäännön mukaan myöskään patellaluksaation astetta 3 sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Pentujen vanhemmista tulee astutushetkellä olla voimassa oleva virallinen polvitutkimuslausunto. Koiran tulee olla polvitarkastushetkellä vähintään 12 kk ikäinen. Alle kolmivuotiaalle koiralle annettu polvitutkimuslausunto on voimassa 24 kk. Yli kolmevuotiaalle koiralle annettu polvitutkimuslausunto on voimassa koiran koko eliniän.

Patellaluksaation raja-arvo on aste 2 ja tuloksen 2 saanut koira on paritettava tuloksen 0 saaneen koiran kanssa. Jos koiran polvituloksessa on kaksi eri arvoa, jalostuskäyttöä arvioitaessa huomioidaan huonompi tulos. Esim. 1/2 polvilla arvo on 2 ja näin ollen voidaan yhdistää vain 0/0 polvilla olevaan yksilöön. 0/1 polvilla arvo on 1.

Alle kolmen vuoden iässä annettu polvilausunto 1/0, 0/1 ja 1/1 voidaan kumota kolmen vuoden iän jälkeen tehdyllä uusintatutkimuksella, jos koira saa tuloksen 0/0. Muissa tapauksissa, joissa lausunnot poikkeavat toisistaan, huonompi tulos jää voimaan, kunnes Kennelliiton paneeli on tutkinut koiran.

Terveystuloksen tulee olla näkyvissä KoiraNet-jalostustietojärjestelmässä tai se on pystyttävä toimittamaan kirjallisena. Jos jalostukseen käytettävä koira on ulkomaalainen, sen virallinen terveystulos voidaan todistaa kirjallisella, virallisella polvilausunnolla.

HAMPAAT JA PURENTA

Jalostukseen käytettävällä bolognesella on toivottavaa, että purenta olisi leikkaava purenta eli saksipurenta. Rotumääritelmän mukaisesti tasapurenta hyväksytään, mutta alapurentaa ja yläpurentaa pidetään ei-toivottuina.

Jos koiralla on vähemmän kuin kuusi etuhammasta ala- tai yläleuassa, suositellaan valittavaksi yhdistelmän toiseksi osapuoleksi koira, jolla on täysi purenta. Kulmahampaan puuttuessa koira ei tule käyttää jalostukseen.

Yhdistelmiä suunniteltaessa tulee huomioida perinnölliset purentaviat ja hammaspuutokset. Koiralle, jolla on puutteita purennassa, suositellaan valittavaksi yhdistelmän toiseksi osapuoleksi koira, jolla on rotumääritelmän mukainen purenta.

KOKO

Jalostukseen käytettävien yksilöiden tulisi olla rodunomaisen kokoisia. Liian pienikokoisten yksilöiden jalostuskäyttöä on syytä välttää, ja jalostukseen käytettävän nartun tulisi painaa vähintään 3 kg, mutta suositeltava alaraja olisi lähempänä 3,5 kg.

POIKKEUKSET

Ulkomaisen uroksen käyttö, astutus tai spermankeruu tapahtuu ulkomailla

Jos kasvattaja käyttää ulkomaista urosta jalostukseen ja astutus tai spermankeruu tapahtuu ulkomailla, urokselta vaaditaan silmä- ja polvitutkimuslausunnot, jotka on annettu vähintään 12 kk ikäiselle koiralle ja jotka ovat voimassa seuraavasti:

Silmätutkimuslausunto saa astutus hetkellä olla korkeintaan 24 kk vanha.

Polvitutkimuslausunto on voimassa koiran koko eliniän eli jo 12 kk vanhalle koiralle annettu polvitutkimuslausunto katsotaan lopulliseksi.

Uroksella mahdollisesti diagnosoidut silmätaudit tai patellaluksaatio rajaavat jalostusta

samalla tavalla kuin edellä on esitetty.
Nartun suhteen noudatetaan normaalia ohjeistusta.

Uroksen antaminen astutukseen ulkomaiselle nartulle, astutus tai siemennys tapahtuu ulkomailla

Jos kasvattaja antaa uroksensa ulkomaisen nartun käyttöön ja astutus tai siemennys tapahtuu ulkomailla, nartulta ei vaadita terveystutkimuslausuntoja.
Uroksen suhteen noudatetaan normaalia ohjeistusta.

Pakastesperman käyttäminen

Jos kasvattaja käyttää pakastespermaa nartulleen, urokselta vaaditaan terveystutkimuslausunnot edellä lueteltujen sääntöjen mukaisesti. Uroksen terveystutkimuslausuntojen tulee olla voimassa spermankeruuhetkellä (ei siis siemennyshetkellä) edellä lueteltujen sääntöjen mukaisesti (huomaa erot, mikäli spermankeruu tapahtuu Suomessa/ulkomailla).

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Bolognese ry suosittelee, että yksilön jälkeläismäärä ei ylitä 10 % rodun neljän viimeksi kuluneen vuoden rekisteröinneistä. Alle 4-vuotiaan uroksen jälkeläismäärä ei saa ylittää 20 pentua.

Jos jälkeläismäärä ei ole ylittynyt aiemmissa pentueissa, viimeinen pentue voi ylittää sen. Suositeltu jälkeläismäärä vuodelle 2025 perustuen neljän viimeksi kuluneen vuoden rekisteröinteihin (337 yksilöä) on 34 pentua.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Jalostuspohja

- Pyritään laajentamaan rodun jalostuspohjaa ja varmistamaan, että yksittäisen koiran jälkeläismäärä ei nouse liian suureksi. Otetaan käyttöön PEVISA-ohjelmaan sidottu urosten jälkeläismäärärajoitus: alle viisivuotiaan uroksen enimmäisjälkeläismäärä on 20 pentua.
- Panostetaan laadukkaan tiedon saatavuuteen. Huolehditaan, että rotukerhon www-sivuilta löytyy sekä tietoa rodusta että linkkejä muihin tietolähteisiin. Hyödynnetään kerhon sähköistä lehteä tiedon välittämisessä.
- Laaditaan ulkomuodon jalostustarkastuksen ihanneprofiili, jotta tarkastusten järjestäminen on mahdollista. Tarkastusten kautta on mahdollista löytää uusia jalostuskoiria.
- Ylläpidetään kasvattajalistaa ja pentuvälitystä.

Käyttäytyminen ja luonne

- Uusitaan bolognesen omistajille ja kasvattajille suunnattu terveys- ja luonnekysely ennen jalostuksen tavoiteohjelman päivittämistä.

- Laaditaan käyttäytymisen jalostustarkastuksen ihanneprofiili, jotta tarkastusten järjestäminen on mahdollista. Tätä varten toteutetaan erillinen luonne- ja käyttäytymiskysely.

Terveys ja lisääntyminen

- Varmistetaan, että jalostukseen käytettäville koirille tehdään tarpeelliset terveystutkimukset.
 - Otetaan käyttöön PEVISA-ohjelma (vanhemmille tehty polvi- ja silmätarkastukset pentujen rekisteröinnin ehtona).
 - Kannustetaan rodun harrastajia teettämään virallisia terveystutkimuksia myös kotikoirille.
 - Otetaan mahdollisuuksien mukaan käyttöön rotukerhon jäsenilleenmaksamat avustukset terveystutkimuksia varten. Panostetaan erityisesti polviin.
 - Panostetaan laadukkaan tiedon saatavuuteen. Huolehditaan, että rotukerhon www-sivuilta löytyy sekä tietoa rodusta että linkkejä muihin tietolähteisiin. Hyödynnetään kerhon sähköistä lehteä tiedon välittämisessä.
- Uusitaan bolognesen omistajille ja kasvattajille suunnattu terveys- ja luonnekysely ennen jalostuksen tavoiteohjelman päivittämistä.
- Ylläpidetään kasvattajalistaa ja pentuvälitystä.
-

Ulkomuoto

- Panostetaan laadukkaan tiedon saatavuuteen. Huolehditaan, että rotukerhon www-sivuilta löytyy sekä tietoa rodusta että linkkejä muihin tietolähteisiin. Hyödynnetään kerhon sähköistä lehteä tiedon välittämisessä.
- Katsotaan, että sopivia koiria osallistuu rotujärjestö Suomen Kääpiökoirat ry:n järjestämiin ulkomuototuomareiden koulutus- ja koetilaisuuksiin. Huolehditaan, että koulutusmateriaali on ajantasainen.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Vahvuudet

- Bolognese on **pääosin terve ja hyväluonteinen** pieni koira, mikä tekee siitä ihanteellisen seurakoiran.
- Rodussa **ei ole äärimmäisiä anatomisia piirteitä**, jotka altistaisivat rakenteellisille terveysongelmille.
- **Lisääntymiseen liittyvät ongelmat ovat harvinaisia**, mikä mahdollistaa luonnollisen lisääntymisen ilman suuria jalostuksellisia haasteita.

- **Rodun elinvoimaisuus on vielä turvattavissa**, sillä populaatio ei ole vielä kriittisen pieni.

Heikkoudet

- **Jalostuspohja on kapea**, mikä rajoittaa geneettistä monimuotoisuutta ja lisää sukusiitoksen riskiä.
- **Yksittäisten urosten liiallinen jalostuskäyttö** on ongelma, mikä voi johtaa sukusiitosasteen nousuun ja geneettisten sairauksien leviämiseen.
- **Jalostukseen käytetään liian nuoria koiria**, erityisesti uroksia, ennen kuin niiden perinnöllinen terveys voidaan arvioida luotettavasti.
- **Näyttelymenestyksen korostaminen ohjaa jalostusvalintoja**, jolloin rakenteelliset ja terveydelliset ominaisuudet voivat jäädä toissijaisiksi.
- **Luonneominaisuuksia ei huomioida riittävästi jalostuksessa**, mikä voi johtaa epätoivottujen käytösmallien yleistymiseen.
- **Rodun pään muoto on muuttumassa**, mikä voi johtaa rakenteellisiin ja terveydellisiin ongelmiin, kuten hengitys- ja neurologisiin sairauksiin.

Mahdollisuudet

- **Kansainvälinen yhteistyö tarjoaa uusia jalostuslinjoja**, sillä aktiiviset kasvattajat tuntevat toisensa ja voivat vaihtaa jalostusmateriaalia eri maissa.
- **Italian rotuyhdistys panostaa aktiivisesti rodun kehitykseen**, mikä voi auttaa rodun standardoinnissa ja laadukkaiden yksilöiden saatavuudessa.
- **Uudet innokkaat kasvattajat voivat tuoda jalostukseen uutta näkökulmaa**, kunhan heidät ohjataan vastuullisiin jalostusvalintoihin.
- **Kotikoirien joukosta voi löytyä uusia jalostusuroksia**, jotka voivat auttaa laajentamaan jalostuspohjaa ja säilyttämään geneettisen monimuotoisuuden.
- **Ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma nostaa rodun tilanteen laajasti esiin**, mikä voi lisätä kasvattajien ja harrastajien tietoisuutta jalostuksen haasteista ja mahdollisuuksista.

Uhat

- **Jalostuspohjan kaventuminen voi heikentää rodun elinvoimaisuutta**, jos monimuotoisuuden säilyttämiseksi ei tehdä aktiivisia toimenpiteitä.
- **Perinnöllisten sairauksien yleistyminen** sairausgeenien rikastumisen myötä voi heikentää rodun yleistä terveyttä.
- **Lemmikkientujen suuri osuus johtaa linjojen katkeamiseen**, kun monia terveitä yksilöitä ei käytetä jalostukseen.
- **Anatomiset ääripiirteet, kuten pään muodon muutos**, voivat lisätä rodussa rakenteellisia ongelmia ja terveysriskejä.
- **Lyhytjänteinen jalostustyö voi vahingoittaa rotua**, jos sukupolvesta toiseen keskitytään vain näyttelymenestyjiin eikä pitkän tähtäimen jalostustavoitteisiin.

Varautuminen ongelmiin

Panostetaan laadukkaaseen tiedon saatavuuteen. Tieto rodun populaation tilanteesta ja rodulla

todetuista sairauksista on ajantasaista ja helposti saatavilla. Keskeisin tiedotuskanava on rotukerhon www-sivu.

Otetaan tiedon jakamisessa huomioon kaikki rodun piirissä toimivat: kasvattajat, aktiiviset harrastajat, lemmikkikoiran omistajat ja ensimmäistä koiraa harkitsevat.

Varmistetaan, että jalostus on kestäväällä pohjalla. Pidetään huolta siitä, että jalostukseen käytettäville koirille tehdään tarpeelliset terveystutkimukset (PEVISA) ja että yksittäisten koirien jälkeläismäärät eivät nouse liian suuriksi (urosten jälkeläismäärärajoitus).

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2025	Bolognesen enimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma hyväksytään. Valmistellaan PEVISA-ohjelmaa (ehdotuksena urosten jälkeläismäärärajoitus ja pakolliset silmä- ja polvitarkastukset jalostukseen käytettäville koirille). Valmistellaan ja toteutetaan luonne- ja käyttäytymiskysely.
2026	Jalostuksen tavoiteohjelma astuu voimaan. Tiedotetaan kasvattajia ja bolognesen omistajia jalostuksen tavoiteohjelman sisällöstä. Viedään PEVISA-ohjelma rotukerhon ja rotujärjestön käsittelyyn.
2026–2031	Valmistellaan rodun käyttäytymisen ja ulkomuodon jalostustarkastusten ihanneprofiileja. Panostetaan tiedottamiseen. Huolehditaan, että laadukasta tietoa rodusta on saatavilla sekä rotukerhon www-sivuilla että digitaalisessa lehdessä. Ylläpidetään kasvattajalistaa ja pentuvälitystä. Järjestetään vuosittainen bolognesepäivä. Toteutetaan bolognesen omistajille suunnattu luonne- ja terveystutkimus. Toteutetaan kasvattajille suunnattu

	kasvattajakysely. Päivitetään jalostuksen tavoiteohjelma 2031 ja analysoidaan jalostustietojärjestelmän ja kyselytutkimusten avulla, miten ensimmäisessä ohjelmassa asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.
--	---

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Bolognese ry seuraa bolognesen ensimmäiseen jalostuksen tavoiteohjelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutumista ja arvioi niiden vaikutuksia rodun kehitykseen. Samalla yhdistys on päättänyt hakea rodulle PEVISA-ohjelmaa, joka velvoittaisi kasvattajat huolehtimaan jalostukseen käytettävien koirien polvi- ja silmätarkastuksista sekä asettamaan rajoituksia yhdistelmien polvituloksille sekä uroksien jälkeläismäärille. Mikäli PEVISA hyväksytään ja astuu voimaan vuoden 2027 alusta, jalostustoimikunta tarkkailee sen vaikutuksia rodun terveystilanteeseen ja jalostuspohjaan. Lisäksi ohjelman toimivuutta arvioidaan ja päivitetään tarpeen mukaan seuraavan JTO-päivityksen yhteydessä.

7. LÄHTEET

Koiranet. (2025). Bolognesen terveystilastot ja rekisteröintimäärät. Saatavilla osoitteessa: <https://jalostus.kennelliitto.fi>

Kennelliitto. (2025). Pentueen rekisteröinti. Saatavilla osoitteessa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/pentueen-rekisterointiital>

Kennelliitto. (2025). Bolognese – rotumääritelmä. Saatavilla osoitteessa: <https://www.kennelliitto.fi/files/bolognese-0>

Bolognese ry. (2025). Jäsenmäärätilastot 2014–2024. Sisäinen asiakirja.

Mäki, K. (2025). Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohjan hallinta. Suomen Kennelliitto. Saatavilla osoitteessa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>

Suomen Kennelliitto. (2025). Sukusiitos ja sen vaikutukset koirajalostuksessa. Saatavilla osoitteessa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/sukusiitos-ja-jalostus>

Suomen Kennelliitto. (2025). Kennelliiton yleinen jalostusstrategia. Saatavilla osoitteessa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/kennelliiton-jalostusstrategia>

Bolognese ry. (2025). Kasvattajalistan säännöt ja suositukset. Saatavilla osoitteessa: <https://bin.yhdistysavain.fi/1611331/b4R6owKV1G6JHH3lu7In0a2JnK/Kasvattajalistan%20s%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6t.pdf>

Mäki, K. (2025). Jalostusohjeet ja tehollisen populaation hallinta. Suomen Kennelliitto. Saatavilla osoitteessa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>

Ente Nazionale della Cinofilia Italiana (ENCI). (2025). Bolognesen rekisteröintimäärät Italiassa. Saatavilla osoitteessa: <https://www.enci.it/libro-genealogico/razze/bolognese>

The Kennel Club (2025). Bolognesen rekisteröintimäärät Britanniassa. Saatavilla osoitteessa: <https://kc-media-production.azureedge.net/media/0miiyacy/quarterly-breed-stats-toys.pdf>

Svenska Kennelklubben (2025). Bolognesen rekisteröintimäärät Ruotsissa. Saatavilla osoitteessa: <https://www.skk.se/contentassets/6ab0fbef2b25460bb4f7c40acddb8d6/registreringssstatistik-2023.xlsx?timestamp=20240306124418>

Kennelliitto. (2025). Polvilumpion sijoiltaanmeno (patellaluksaatio). Saatavilla osoitteessa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/polvilumpion-sijoiltaanmeno-patellaluksaatio>

Kennelliitto. (2025). Yleisimmät silmäsairaudet. Saatavilla osoitteessa: <https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>

FirstVet. (2018). Maksashuntti (portosysteeminen shuntti, PSS). Saatavilla osoitteessa: <https://firstvet.com/fi/kysymykset/5/mik-on-maksashuntti-portosysteeminen-shuntti-pss>

Kennelliitto. (2024). Ulkomuototuomarin liioiteltujen piirteiden rotukohtainen arvosteluohje (RKO). Saatavilla osoitteessa: <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/ulkomuototuomarin-liioiteltujen-piirteiden-rotukohtainen-arvosteluohje-rko>

Bolognese ry. (2025). Luonne- ja terveystarkastusraportti. Sisäinen asiakirja.

Bolognese ry. (2025). Kasvattajakyselyn tulokset. Sisäinen asiakirja.